

Izhaja vsak petek. Izdaja časopisno založniško podjetje Primorski tisk Koper. Naslov uredništva in uprave: Koper, Cankarjeva 1, telefon 170. Posamezni izvod 10 din. Celoletna naročnina 500 din, polletna 250 din, četrtletna 130 din. Za izvozništvo letno 1000 din ali 3,5 dolarja. Bančni račun 602-70-1-181. Prilogo Uradni vestnik okraja Koper prejema naročniki brezplačno. Rokopisov ne vračamo.

S SEJE PREDSEDSTVA OKRAJNEGA ODBORA SZDL KOPER

Prizadevanje za dvig telesne kulture

Pod vodstvom predsednika Alberta Jakopiča-Kajtimira je predsedstvo Okrajnega odbora SZDL Koper minuli petek razpravljalo o stanju telesne kulture v koprskem okraju. Na poročilo, ki ga je podal predsednik Sveta za telesno vzgojo pri OLO Koper Jože Božič, se je razvila živahna razprava, v kateri so člani predsedstva podrobno osvetlili to vprašanje ter sprejeli ustrezne sklepe in priporočila za napredek telesne kulture v okraju.

Iz obširnega poročila, ki je podrobno obdelalo vprašanje telesne kulture in vzgoje v koprskem okraju, povzemamo naslednje misli:

STANJE IN PROBLEMI TELESNE VZGOJE

Kljub temu, da smo z minimalnimi sredstvi morali v koprskem okraju takoj po osvojitvi in potem po priključitvi obalnih krajev popolnoma na novo vzpostaviti možnosti za razvoj telesne vzgoje, predvsem mladine, in da sedanji tempo razvoja gospodarstva zahteva pospešeno fizikalno dejavnost, je bil v tem delu Slovenije napravljen velik korak naprej v razvijanju telesne vzgoje. Vendar pa s sedanjim stanjem ne moremo biti zadovoljni.

Se vse premajhno je število mladine, ki bi lahko bila vključena v raznih telesnovzgojnih organizacijah:

TVD Partizan, v športnih društvih, strelskih družinah, taborniških organizacijah, počitniški zvezi itd. Se vse premalo pa je med mladimi ljudmi takih, ki bi se v upravnih organih teh društev usposabljali za prevzem vodstva organizacije. Dalje: čutili je pomanjkanje strokovnega in vodniškega kadra, preobčutno nekatera vodstva težijo po usposabljanju le nekaterih športnih panog, ne mislijo pa na zahtevo po množičnosti, (ta bolezen je okužila tudi nekatere družbeno-politične organizacije), preskromno je tudi sodelovanje med občinskimi sveti za telesno kulturo z vodstvi telesnovzgojnih in športnih društev s političnimi organizacijami in organi delavskega samoupravljanja.

Pouk telesne vzgoje v šolah koprskega okraja je v zadnjih letih močno napredoval. Številni zapiski in priročniki, navodila in ankete, da o orodju ne govorimo, so v znatni meri pripomogli, da se je povečalo zanimanje za telesno vzgojo. Vendar pa šola za sedaj še ne more nuditi otrokom tistega zanimanja za šport, kot bi ga morala. Pri tem bo potrebno razmisлити tudi o povečanju števila telesnovzgojnih učiteljev, saj jih je tako malo, da niso zasedena vsa razpisana mesta v koprski, sežanski, piranski, postojnski in hrpeljski občini.

V našem okraju je 174 šol s 16.627 učenci in proračunska sredstva okraja in občine zagotavljajo 101 dinar — skoraj trikrat več kot je republiško povprečje — za zagotovilo materialnih izboljšav pouka telesne vzgoje. Vendar pa je pri tem potrebno upoštevati (Nadaljevanje na 2. strani)

PODPREDSEDNIK ZVEZNEGA IZVRŠNEGA SVETA EDVARD KARDELJ

na obisku pri skandinavskih prijateljih

Podpredsednik Izvršnega sveta E. Kardelj je v nedeljo zaključil štiridnevni obisk v Danski in nato odpotoval na Norveško, kjer se bo mudil teden dni. Na Danskem se je razgovarjal s predstavniki danske vlade o splošnem mednarodnem položaju in o vprašanjih, ki zanimajo obe državi. Med temi razgovori je bilo ponovno ugotovljeno, da je zagotovitev svetovnega miru najvažnejša naloga vseh vlad in narodov. V skupnem jugoslovansko-dan-

skem sporočilu o obisku tovariša Kardelja Danski, je med drugim omenjena težnja, naj vlada večje zaupanje med državami glede reševanja mednarodnih problemov.

Jugoslavlani in Danci so tudi pričani, da bodo pogajanja štirih velesil v Zenevi uspešna, saj so vsa ljudstva sveta močno zainteresirana na ohranitvi miru.

V VRSTI PROSLAV 40. OBLETNICE USTANOVITVE KPJ

odkritje spominske plošče v Dekanih

V nedeljo popoldne je bila v Dekanih pri Koprju svečana proslava 40. obletnice ustanovitve KPJ in 90. letnice obstoja prosvetnega društva Jadran. Proslavi so prisostvovali številni domačini ter prebivalci sosednjih vasi, med gosti pa je bil tudi ljudski poslanec in član CK ZKS Branko Babič. Ob tej priložnosti so odkrili spominsko ploščo 33 vaščanom, ki so darovali svoja življenja med

narodnoosvobodilno borbo primorskega ljudstva. V kulturnem delu sporeda so nastopili pevski zbor DPD Svoboda iz Koprja, godba na pihala iz Čezarjev-Pobegov ter recitatorji. Na akademiki so tudi uprizorili Klopčičevo enodejansko »Matko«. Veliko zanimanje so vzbudili tudi gasilci, predvsem pionirji, ki so izvajali gasilske vaje.

V KOPRSKEM OKRAJU JE BIVŠIH POLITIČNIH PREGANJANCEV deset tisoč

Pretekli teden je bila pri okrajnem odboru Zveze borcev ustanovljena sekcija bivših političnih preganjanec, interniranec in vojni ujetnikov. Ustanovnemu običnemu zboru je prisostvovalo okrog 30 delegatov.

Tajnik pripravljalnega odbora za ustanovitev te sekcije profesor Srečko Vilhar je na običnem zboru poudaril predvsem to, da je v koprskem okraju izmed 12.000 članov Zveze borcev skoraj 80 % bivših političnih preganjanec in

vojnih ujetnikov. Več tisoč naših ljudi je pomrlo v raznih taboriščih, vendar pa je bilo doslej zbrano še premalo zgodovinskega gradiva o njih. Zgodovina zahteva, da bi seznanili našo mladino tudi z življenjem bivših političnih preganjanec, interniranec in vojni ujetnikov, ki so v specifičnem okolju ogromno prispevali k narodnoosvobodilni borbi. Zato bo naloga sekcije, da zbere dokumentarno gradivo o grozotah, ki so jih preživeli interniranci v zaporih in taboriščih, razen tega pa tudi, da poskrbi za ureditev socialnih razmer in pravic političnih preganjanec, članov Zveze borcev.

Po daljši razpravi o nalogah sekcije bivših političnih preganjanec je bil izvoljen za predsednika sekcije Leopold Caharija, za tajnika pa prof. Srečko Vilhar. Na ustanovnem običnem zboru je bilo med drugim tudi sklenjeno, da bi podobne sekcije ustanovili tudi pri občinskih odborih Zveze borcev.

Posebni brzovlaki za sadje in zelenjavo

Socialistična kmetijska proizvodnja v Makedoniji je že tako napredovala, da so dozoreli pogoji za uvedbo posebnih vlakov za prevoz sadja in zelenjave na tržišča v notranjosti države.

Tako poročajo iz Beograda, da Jugoslovanske železnice že uvajajo take posebne vlake za prevoz sadja in zelenjave iz Makedonije v glavna potrošniška središča v državi in za izvoz. V ta namen so železnice zagotovile 1.200 posebnih novih vagonov, zgrajenih nalašč za prevoz tega blaga. Vagoni so sodobno opremljeni z ventilacijskimi napravami.

Edini pogoj, ki so ga postavile Jugoslovanske železnice, je bil, da mora biti v vsake odpreme železniške postaje poslano najmanj 20 vagonov hkrati. Kot zagotavljajo socialistična kmetijska posestva v Makedoniji, to ne bo noben problem. Ti posebni brzovlaki za sadje in zelenjavo bodo

že v najkrajšem času torej vozili z vseh postaj v Makedoniji v večja središča v državi in v tujino na tisoče ton kmetijskih pridelkov z makedonskih socialističnih gospodarstev, kar bo seveda nujno vplivalo na izboljšanje prekrbe s temi pridelki in seveda tudi na njihovo pocenitev.

OBVESTILO

Naše bralce, delovne kolektive in organizacije SZDL našega okraja obveščamo o naslednjem: vsa potrebna navodila za množično udeležbo na slavnostni otvoritvi tovarne TOMOS, ki bo naslednjo nedeljo v Koprju, bomo objavili s skico prometnih smeri in z izrednimi voznimi redi v priložni številki našega lista.

Nujno je tesnejše sodelovanje med proizvajalci in potrošniki

V soboto je bilo v Koprju posvetovanje predsednikov občinskih ljudskih odborov, predstavnikov ustanov, ki se bavijo z blagovnim prometom in zastopnikov združenih poslovnih zvez okraja Koper. Na tem posvetovanju so razpravljali o odkupnih in prodajnih cenah mleka ter o oskrbi prebivalstva z mlekom, mesom, sadjem in zelenjavo. Posvetovanju je prisostvoval tudi podsekretar sveta za blagovni promet LRS dr. Boris Puc.

Med razpravo o odkupnih in prodajnih cenah mleka je bilo ugotovljeno, da v koprskem okraju, zlasti v obalnem področju, trdijo proizvajalci, da so odkupne cene mleka prenizke, medtem ko imajo mlekarne (vzemimo n. pr. Dekani) dosti skrbi, kako naj bi formirali takšne cene, ki bi vzpodbujale proizvajalca in po drugi strani omogočile potrošniku cenen nakup mleka, ne da bi bil prizadet obstoj mlekarn.

Področje Slovenije je že razdeljeno na rajone za vzrejo klavne in molzne živine, ter so tudi določene okvirne cene. To pomeni, da je dana vzpodbuda kmetom v goratih predelih za vzrejo klavne živine, v bližini potrošniških središč pa za vzrejo molzne živine. Sezanska in ilirskobistriška mlekarne zaradi proizvodnje kazeina in lepila dosežata finančno-gospodarski učinek, dekanska

mlekarne pa je v velikih težavah, ker je lastna cena mleka 44 dinarjev, čeprav je prodajna cena 38 dinarjev. Postavlja se vprašanje, kako kriti to razliko, ker je 44 dinarjev za liter mleka le prevelika obremenitev za potrošnika.

Dolgotrajna razprava je izzvenela v predlogih, da bi izkoristili skrite rezerve v podjetjih in po-

daljšali rok za odplačilo anuitet na 50 let. Le tako bi bilo po mnenju nekaterih možno, da bi bila prodajna cena mleka nižja od 45 dinarjev.

Ob tej priložnosti lahko mimogrede omenimo, da bi bilo prav, če bi proučili možnosti popolnega izkoriščanja zmogljivosti mlekarn in istočasno, če bi uredili vprašanje marž pri zadrugah. Ne bi bilo napak, če bi prepovedali prodajo nepasteriziranega in nevskladiščenega mleka, kakor tudi, če bi povečali število mlečnih restavracij.

Udeleženci posvetovanja so nato razpravljali o preskrbi z mesom ter sadjem in zelenjavo. (Nadaljevanje na 3. strani)

OB OBČINSKEM PRAZNIKU ILIRSKOBISTRIŠKE KOMUNE

ILIRSKA BISTRICA PRAZNUJE

Občina Ilirska Bistrica je večeraj praznovala svoj praznik v spomin na dogodke pred 17 leti, ko so fašisti v onemogli jezi zaman upali, da bodo s požigom vasi Mereče, Kilovče, Podstenje, Ratečevo brdo, Podstenjšek in

Dolenja Bitnja zadali smrtonosni udarec osvobodilnemu gibanju.

Vse področje Ilirske Bistrice in njene okolice je bilo takrat razdeljeno na več rajonov OF, ki so tvorili organizacijsko močno celoto. Člani teh terenskih odborov so tesno sodelovali s partizanskimi enotami in so zanje zbirali podatke o gibanju okupatorjevih vojaških in policijskih sil. V tistem času je številčno majhna, toda udarna Brkinska četa zadajala težke udarce fašističnim enotam. Diverzantske akcije te čete so bile vedno uspešne in okupatorja je bilo strah vedno bolj številnih partizanskih čet. Niti mučenja, streljanje talcev in niti požigi, niso strli primorskega ljudstva. Nasprotno. Vedno bolj je v njem rasel odpor in odločnost v boju za osvoboditev. Letaki, gesla napisana po zidovih in oborožene akcije, vse to je naglano okupatorju strah v kosti, da mu je kljub premoči upadal pogum. Zato je pobijal neoboroženo ljudstvo in mu zažigal domove.

Bilo je 4. junija 1942. Partizani Brkinske čete so takrat izvedli, da so Italijani zgradili močno postojanko pri železniškem mostu blizu Mereč, koder je vodila glavna kurirska pot, ki je vezala

S proslave desetletnice Radia Koper: v koprski gledališki hiši je bil minulo soboto slavnostni koncert, ki ga je izvajal orkester Radia Ljubljane pod taktirko Uroša Prevorse. Solist je bil Dejan Bravničar. Več o tem preberite na 5. strani

Sprejem PO SVETU

PROGRAM ZKJ V BRAZILIJ

Brazilska založba »Saga« je te dni izdala v portugalskem jeziku program ZKJ hkrati z uvodnim delom referata predsednika Tita

Vneboj vestah

OTTAWA — Kanadski ministrski predsednik Diefenbaker je sporočil, da je kanadska vlada sklenila sporazum z ameriško vlado o izkoriščanju jedrske energije v vojaške namene. Sporazum predvideva izmenjavo informacij, vaje vojaškega osebja in usposabljanje sistema za izpuščanje izstrelkov.

LONDON — Vodja britanske laburistične stranke Hugh Gaitskell je dejal, da afriški narodi upravičeno zahtevajo samostojnost in svobodo in da njihovega gibanja ni več mogoče ustaviti. Izrazil je želje, naj bi britanska vlada skušala razumeti in čutiti naklonjenost do afriškega nacionalizma.

BONN — V kratkem bo odpotovala v nekatere gospodarsko nerazvite države skupina zahodnonemških gospodarskih strokovnjakov, da bo proučila možnosti povečanja pomoči Zahodne Nemčije nerazvitim državam. Kakor je znano, se že mudijo podobne skupine zahodnonemških gospodarstvenikov v ZAR, Afganistanu, Tuniziji, Urugvaj, Indiji, Pakistanu in na Filipinih.

SINGAPUR — Na splošnih volitvah v Singapur je zmagala stranka Narodne akcije, ki predstavlja siromašne sloje kitajskih prebivalcev mesta. Voditelj stranke U Kuan Ažu je izjavil, da stranka nima nobenih zahtev glede spremembe sedanjega sistema uprave, ki je v rokah Velike Britanije.

Novice s Tržaškega

ZAKLJUČEK POUKA

Prvega junija je bil tudi na Tržaškem zaključen pouk v osnovnih šolah. Do 10. junija pa bodo še izpiti za učence, ki so absolvirali drugi oziroma peti razred osnovne šole. Na slovenskih osnovnih šolah na Tržaškem bo letos opravilo izpite 230 učencev drugega in 390 učencev petega razreda. In kakor vsako leto so tudi letos priredili tradicionalne šolske razstave.

PRISTANIŠKI PROMET PADA

Trgovinska zbornica v Trstu je te dni izdala poročilo o gospodarskem razvoju mesta v letošnjem aprilu. Iz njega je razvidno, da se je v aprilu znatno povečala turistična dejavnost, nadalje industrijska proizvodnja in nekoliko tudi število brezposelnih. Poročilo omenja, da je bilo aprila več meničnih protestov in da je pristaniški promet v prvih štirih mesecih letošnjega leta v primerjavi s prometom v prvem četrtletju lani padel za 51,8 odstotkov.

OTROŠKA PARALIZA

V Trstu so letos zabeležili 12 primerov otroške paralize. Samo v maju so bili trije primeri in dva izmed bolnikov sta umrla, tako se je število smrtnih žrtev otroške paralize v Trstu letos dvignilo na pet. Zanimivo je tudi, da v mestu zbolijo za otroško paralizo predvsem starejši ljudje.

NAGRAJENI UMETNIKI

Tržaške Clovence je razveselilo, ker so bili te dni nagrajeni tržaški pisatelj Boris Pahor za roman »Onstran pekla so ljudje« in član Slovenskega narodnega gledališča v Trstu Josko Lukeš za najboljšo vlogo ter scenograf Jože Cesar za scenografijo v Tavčarjevi fantaziji »Pekel je vendar pekla«, ki so jo maja predvajali na Sterijinem pozorju v Novem Sadu.

Urejuje uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik Rastko Bradasčka. Tiska tiskarna ČZP Primorski tisk

Minuli teden so se poslovili od šolskih klopi maturanti Ekonomske srednje šole v Kopru. Ob zaključku so priredili tradicionalno slovesnost z obhodom po mestu. S posebnim veseljem so na grmadi sežgali »cveke«, ki so ga poprej nosili v obhodu po mestu, kot je videti na sliki

Vse za napredek telesne kulture

(Nadaljevanje s 1. strani)

ti, da je v sedmih šolah zagotovljeno iz okrajnega proračuna po 700 din na učenca, medtem ko šole, ki jih financirajo občine — teh je 167 — imajo za telesno vzgojo predvidenih le 60 dinarjev za učenca.

Napak je trdit, da ni med delavsko mladino zanimanja za telesno vzgojo. Če je malo delavske mladine v telesnovzgojnih in športnih organizacijah, je to posledica pomanjkljivih organizacijskih oblik in premajhne zainteresiranosti sindikalnih organizacij, da bi pritegnile mladino v telovadnico in na igrišča. Se vse premalo izkoriščamo dopoldanski odmor med delom za razne igre, ki bi pospešile delovno storilnost, saj bi se delavci v tem času lahko razgibali in si nabrali novih moči za delo. Zato bi bilo nujno potrebno razmisliti o postopni gradnji manjših igrišč pri podjetjih in o namestitvi strokovnjakov, ki bi lahko za več manjših podjetij skupno skrbeli za telesno rekreacijo delavcev.

Poseben problem predstavlja slabo stanje športnih objektov, saj eden izmed njih pride na 1100 prebivalcev. Na najslabšem so v tem oziru plavalci. Upati pa je, da bo z raznimi datjavami in dotacijami ter nabiralnimi akcijami možno zbrati znatna sredstva za izgradnjo športnih objektov, pri tem pa moramo računati tudi z neposrednim sodelovanjem prostovoljnih graditeljev. Da pa bo telesna vzgoja dosegla večji razmah bo vsekakor potrebno usposobiti občinske svete za telesno kulturo za samostojno reševanje vrste problemov, zainteresirati občinske ljudske odbore

in družbeno-politične organizacije za to pomembno panogo javnega udejstvovanja, osnovati enotna vodstva telesnovzgojnih organizacij v občinah, okrepliti sistem zbiranja sredstev, organizirati tečaje in tekmovanja. Če bodo te misli uresničene, potem se ni bati, da ne bi bil dosežen osnovni smoter: množičnost, pestrost in sistematičnost širjenja telesne kulture.

Na podlagi obširne razprave, ki se je razvila po poročilu, je predsedstvo sprejelo naslednje sklepe in priporočila za dvig telesne kulture:

Občinski odbori in osnovne organizacije SZDL naj na podlagi resolucije kongresa telesne kulture in na podlagi gradiva z današnje seje predsedstva OO SZDL Koper na posebnih sejah proučijo stanje telesne kulture

HRUŠČEV ZAKLJUČIL OBISK V ALBANIJI

Po večdnevem bivanju v Albaniji je sovjetska partijska in vladna delegacija na čelu s prvim sekretarjem CK KP SZ Nikito Hruščevim podpisala skupno poročilo o sovjetsko-albanskih razgovorih, v katerem je med drugim govora tudi o odnosajih na Balkanu. Poročilo pravi, »da sovjetska delegacija v celoti podpira prizadevanja albanske vlade za normalizacijo odnosov sosednjimi deželami in da sta tako SZ kot Albanija pripravljeni tudi v prihodnje razvijati odnose z Jugoslavijo po državni liniji na podlagi medsebojnega spoštovanja, enakopravnosti in nevmešavanja v notranje zadeve«. Poročilo tudi pravi, da je normalizacija albansko-grških odnosov v korist nacionalnega težnjaja albanskega in grškega naroda ter krepitevi miru na Balkanu.

S sprejema ob Dnevu republike Italije v italijanskem generalnem konzulatu v Kopru minul ponedeljek: generalni konzul Italije, g. dr. Guido Zecchin v razgovoru s tajnikom OLO Koper Črtomirom Kolencem

OB 40. OBLETNICI USTANOVITVE KPJ

Preživeli pripovedujejo o vojnih strahotah

V dolgi vrsti vasi, ki jih je okupator med vojno požgal, sta tudi Ocizla in Beka v hrpeljski občini. Požgali so ju 26. maja 1944. Kako je bilo tega strašnega dne v Beki, pripoveduje ZORA SANCIN. Med drugim pravi, da so

prišli prvi partizani na Beko leta 1943 in je postala od takrat ta vasica, odmaknjena od glavnega prometa, njihovo stalno zatočišče. Veliko vaščanov je odšlo v partizane, drugi pa so jim doma pomagali s hrano in prenašanjem podel. Celo pionirski so pri tem sodelovali in so partizane obveščali, če se je bližal sovražnik. Ko so partizani 26. maja 1944 ubili v Gradcu pri Nasirem nemškega majorja in se nato umaknili proti Beki, so še istega dne pridrveli v vas Nemci, da bi se maščevali. Skoraj vsa vas so uničili, požgali hiše in gospodarska poslopja, odgnali živino in prašiče. Ljudje so zbežali v gozd, starejše, ki so ostali doma, pa so Nemci odpeljali na Kozino. Tu jih je presenetil napad, da so ujetnike pustili. Se večkrat po tem dogodku so Nemci prišli v Beko, toda ljudje so se vedno prej umaknili.

V tej vasi so imeli tudi bolnišnico, ki so jo pozneje preselili v 2 km oddaljen gozd Trenka. Končno se je bolnišnica preselila v Bergovje. Prebivalci Beke so skrbeli za bolnišnico, zbirali zanjo hrano in sanitetni material.

IVANKA POVH iz Ocizle pa pripoveduje, kako je bilo v njihovi vasi za časa NOB. Tudi pri njih so se prvič pokazali parti-

zani leta 1943 in kmalu so imeli v vasi mladinsko in pionirsko organizacijo in AFŽ. V vasi je bila tudi partizanska kuhinja, od koder so zavedni vaščani nosili hrano partizanom v gozdove, in partizanska šola, v kateri so se otroci učili v materinem jeziku. Ocizlo so Nemci dvakrat požgali. Prvič 2. oktobra 1943, ker so našli v nekaterih hišah partizanske zvezde, drugič pa 26. maja 1944. Večina ljudi se je skrila, po požigu pa so vsi še resneje poprijeli za delo in so po svojih močeh še bolj pomagali partizanom.

Spoznali smo sodobno Japonsko

Pretekli teden je bilo v Kopru zanimivo predavanje japonske novinarka gospe Joško Kajino. Ta novinarka že dve leti potuje po Evropi in seznajanja Evropejce s sedanjo Japonsko. Njeno predavanje je organiziralo esperantsko društvo v Kopru, ker je predavateljica tudi esperantistka in njena izvajanja je prevajal v slovenščino predsednik esperantskega društva v Kopru Danilo Herkov.

Gospa Joško Kajino je prisrčno prikazala Japonsko večraj in danes in številne poslušalce je se-

na svojem področju in sprejmejo ustrezne sklepe za poživitev te dejavnosti v skladu s smernicami beograjskega kongresa. Se posebej naj občinski odbori in osnovne organizacije SZDL nenehno skrbijo tudi za idejno vzgojo mladine v telesnovzgojnih organizacijah.

Socialistična zveza naj podpre akcijo za vključevanje mladine v vodstva telesnovzgojnih in športnih organizacij, s čimer bo njim dana osnova za boljše upravljanje, hkrati pa bo to tudi vzgojnega pomena za razvoj upravljalških sposobnosti mladine na drugih področjih življenja.

Socialistična zveza naj še naprej nenehno dela na utrjevanju načela množičnosti telesne kulture, pri čemer je treba iskati nove organizacijske oblike, ki jih je treba čim bolj prilagoditi željam in praktičnim potrebam prebivalstva.

Občinski odbori SZDL naj nudijo vso pomoč za uveljavitev občinskih svetov za telesno kulturo in njihovega delu, občinski ljudski odbori pa naj bi vsaj enkrat letno obravnavali na podlagi poročil teh svojih svetov za telesno kulturo stanje in razvoj te družbene dejavnosti na svojem področju.

Za nemoten in pospešen razvoj telesne kulture na svojem področju naj bi občinski ljudski odbori namenili vrsto štipendij za zagotovitev potrebnega kadra za pouk in izvajanje telesne vzgoje v šolah svoje občine.

Občinski sindikalni sveti naj bi takoj — kolikor se niso — formirali komisije za telesno vzgojo in naj preko njih in sindikalnih podružnic delujejo za uvedbo rekreacijske telesne vadbe kot nepogrešljivega činitelja za krepitev zdravja in večanje delovne storilnosti svojih članov. Vodstva gospodarskih organizacij pa naj bi po svoji strani omogočila materialno izvedbo tega priporočila z izgradnjo in opremo primernih igrišč v neposredni bližini delovnega mesta.

Socialistična zveza naj kar se da široko podpre akcijo za zbiranje finančnih sredstev za fizikturne objekte s prodajo zalepk in blokov; razen tega pa naj podpre tudi akcijo za pomoč v isti namen s prispevki iz dela dvetretjinske akcije, z režijskim in materialnimi uslugami podjetij, s prostovoljnim delom, pomoč v obliki športnih družabnih prireditev s tombolami in srečolovi itd.

Občinski ljudski odbori naj bi glede na spremembo predpisov o prometnem davku na alkoholne pijače namenili preostala dva odstotka tega davka od vina v sklad za gradnjo objektov telesne kulture. Gospodarske organizacije pa naj bi sredstva, ki bi jih prispevale za splošen razvoj telesne kulture na svojem področju, ne dodeljevale neposredno posameznim društvom, marveč v skupne sklade občinskih svetov za telesno kulturo, kar bo omogočilo skladnejši razvoj te dejavnosti v okviru posameznih občin.

Predsedstvo priporoča Okrajni zvezi TVD Partizan in Okrajni športni zvezi, naj še vnaprej utrjuje svoje sodelovanje in vsklajujeta vodenje obeh organizacij na poti k čimprejšnji popolni združitvi v enotno telesnovzgojno organizacijo.

Predsedstvo izreka posebno priznanje vsem delavcem na področju telesne kulture, pri čemer zlasti poudarja moralno plat amaterizma, ki mora slej ko prej ostati eno izmed osnovnih načel naše telesne kulture.

Iz prednjih sklepov in priporočil je jasno videti, kako resno je tudi naša najmočnejša politična organizacija vzela problem telesne kulture in vzgoje ter njen pomen za naše delovne ljudi. Zato bodo tudi vnaprej šla vsa naša prizadevanja za tem, da telesno kulturo vse bolj uveljavimo med našimi množicami.

Potrebno je tesnejše sodelovanje

(Nadaljevanje s 1. strani)
Predlagali so pospešiti sklepanje pogodb med proizvajalci in podjetji, ki se bavijo z odkupom in prodajo živine. Podatki kažejo, da so lani odkupili na obalnem področju skoraj 80% živine najboljše kakovosti. Praktično to pomeni, da so tudi živino slabše kakovosti kupovali po najvišjih cenah in so s tem ponekod ustvarjali nezdrave razmere na trgu. Bilo bi prav, če bi poostrižili nadzor nad prodajo živine in pazili,

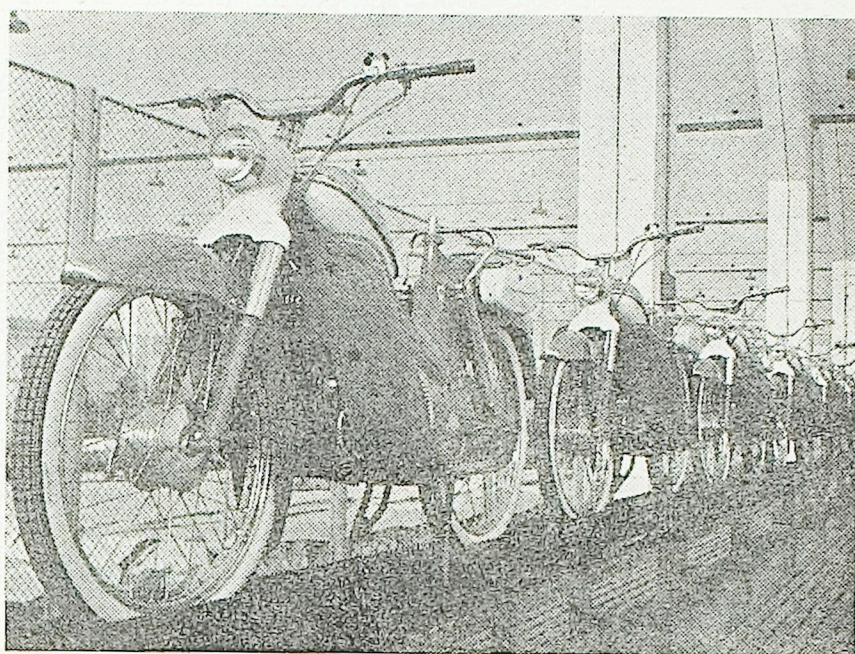
da bi tudi izvozna podjetja upoštevala discipliniranost glede cen.

Udeleženci posvetovanja so bili mnenja, naj ne bi bil potrošnik odvisen od dobre volje prodajalcev. Predlagali so specializacijo mesnic, pri tem pa priporočili občinam, naj bi izboljšale tehni-

no opremo prodajaln in naj bi uvedle strožji nadzor. So primeri, da potrošniki plačujejo več kot bi morali.

Glede sadja in zelenjave pričakujemo, da letos ne bo posebnih problemov. Na posvetovanju so namreč dejali, da je praksa pokazala koristnost sklepanja kooperacijskih pogodb. Znano je namreč, da smo v izvajanju takšnih pogodb dosegli lepe uspehe v vsesplošni preskrbi potrošnikov. Kooperacijske odnose pa bo potrebno še bolj uveljaviti, če bomo hoteli doseči osnovni namen: povečati kmetijsko proizvodnjo in zadovoljiti domači ter tuji trg.

Ob zaključku posvetovanja — vodil ga je podpredsednik Okrajnega ljudskega odbora inž. Peter Aljančič — so sprejeli vrsto sklepov za izboljšanje blagovnega prometa v koprskem okraju. Na splošno pa je posvetovanje izzevnelo v prepričanju, da le pogodbeni sistem lahko zadovolji redno oskrbo z mlekom, mesom, zelenjavo in z drugimi osnovnimi prehranbenimi predmeti. sv

Pred praznikom tovarne motornih koles TOMOS: vrsta lahkih motor-nih koles tipa Colibri se bo kmalu začela vsipati s tekočega traku. V nedeljo, dne 14. junija, bomo imeli priložnost videti in slišati kaj več o tem velikem slavu ne samo za delovni kolektiv tovarne, marveč za vso našo skupnost, ker pomeni ta delovna zmaga pravi skok v povečanju narodnega dohodka, razen tega pa bo večje število motorjev na trgu razveselilo mnoge izmed nas, saj so Tomosova vozila tipičen predmet družbenega standarda

Opozorilo pomorščakom

Majska številka »Oglašja za pomorce«, ki ga izdaja Hidrografski inštitut Jugoslovanske vojne mornarice v Splitu, objavlja, da je dnevna luška pilotaža za vstop in izstop iz nove luke v Koprui obvezna. Ladje morajo sporočiti svoj prihod najmanj 24 ur prej prek ORS (Obalne radio postaje) Rijeka. Pilot se vkrci in izkrca pred novo koprsko luko.

Naključno 7

2 MILIJARDI DINARJEV ZA MODERNIZACIJO TELEFONSKEGA PROMETA, predvideva porabiti generalna direkcija PTT. Predvideno je, da bi nabavili UKV naprave za linije Beograd—Zagreb—Ljubljana—Split—Reka, razen tega bodo nabavili še 150 novih visokofrekvenčnih visokih kanalov, ki bodo vključeni v telefonski promet leta 1960.

HRANILNE VLOGE SO ŽE PRESEGLE 50 MILIJARD DINARJEV VREDNOSTI. V zadnjem letu se je denarno varčevanje v Jugoslaviji močno povečalo in najvišjo vrednost hranilnih vlog ima Srbija, saj so ocenjene na 17 milijard dinarjev, sledi pa Slovenija s 13 milijardami dinarjev.

44.539 TON ŽIVOSREBRNE RUDE SO IZKOPALI V PRVIH TREH MESECIH LETOS V RUDNIKU ŽIVEGA SREBRA V IDRINI. Iz te rude so pridobili 113,5 tone čistega živega srebra. Samo v aprilu so iz 15.117 ton izkopen rude pridobili 38,6 tone živega srebra.

APRILA JE ZNASALA VREDNOST IZVOZA 10,2 MILIJARDE DINARJEV. Tako smo naš celotni letošnji izvoz presegli v vrednosti 40 milijard dinarjev, kar v glavnem ustreza predvideni dinamiki zunanjetrgovinske izmenjave naše države.

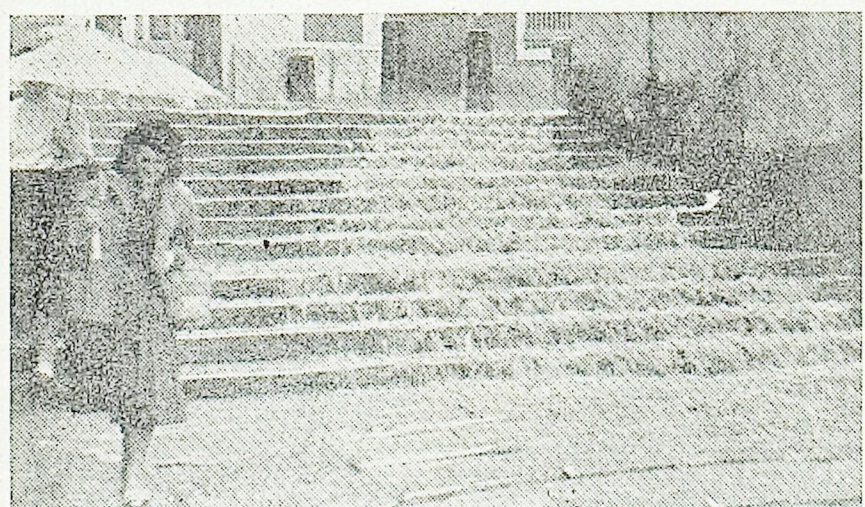
KAKŠNO BO VREME

Iz razgovora z meteorologom amaterjem Borisom Koljčičkim

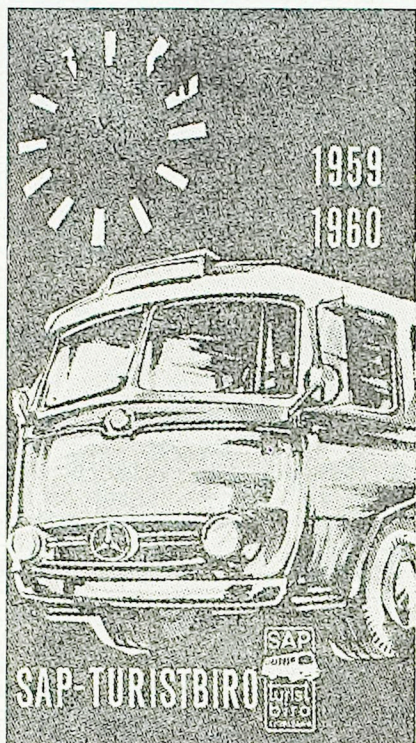
Po analizi vremenskih razmer in upoštevaje povečano aktivnost sončnih peg lahko v prihodnjih treh mesecih pričakujemo, da bo tudi v juniju takšno vreme, kot je bilo v maju. Bo nekaj značilnih sprememb, ki jih bodo povzročali vdori vlažnih atlantskih zračnih mas. V juliju lahko pričakujemo močnejše in pogostejše spremembe temperature zraka. Bodo deževni in vroči dnevi. Trajnejša stabilizacija vremena lahko nastopi šele proti koncu meseca ali pa v prvi polovici avgusta. Prav zaradi tega bo v avgustu prevladovala vročina, vendar pa v drugi polovici avgusta pričakujemo ohlajitev in deževje.

NAPOVED VREMENA ZA ČAS OD 5. DO 13. JUNIJA

Nestalno vreme je dalj časa prese-nečalo z dežjem in nevihtami. To je bila posledica depresijskih motenj, ki so bile najmočnejše v vzhodnih predelih Evrope. V prihodnjih dneh se nam obeta dež in severozahodni vetrovi. Tako bo 5. in 6. junija začelo deževati; deževalo bo tudi 7. junija. 8. junija lahko pričakujemo lep dan, nato pa bo do konca tedna v glavnem lepo vreme.

Kako potrebna je še ureditve koprška mestna kanalizacija, najbolj priča gornja slika, ki je bila posneta ob zadnjem naliivu v ponedeljek pod Čevljarsko ulico na stopnicah, čez katere dere prava povodenj, ker kanali niso mogli sproti odvajati deževnice

Avtoturistično podjetje SAP Turist Biro iz Ljubljane, ki je pred tednom dni odprlo svojo pri-kupno poslovalnico v Kopru, je ob začetku letošnje turistične sezone izdalo izredno okusno urejen in opremljen vozni red svojih avto-busnih prog za naslednje leto. Vozni red vsebuje razen izredno preglednih vozni redov tudi okusne barvne in črno-bele foto-grafije najlepših turističnih pri-vlačnosti, med katerimi so moč-no zastopana tudi turistična sre-dišča našega okraja. Po pri-kupni knjižici žepnega formata — na-slovnna stran je na gornji sliki — bodo gotovo radi segli vsi, ki se za potovanja v službi ali na do-pustu poslužujejo prevozov in drugih potovalnih uslug SAP Tu-rist biroja

DA BO KOPER LEP ZA PRAZNIK

Občinski ljudski odbor v Kopru je sprejel nujen delovni program za opešanje in ureditev mesta, da bo naša metropola res lepa in slavnostna kot nevesta prihodnje nedelje, 14. junija, ko bomo skupaj s kolektivom tovarne motornih koles TOMOS proslavili njegovo delovno zmago.

V naslednjem bomo navedli le nekaj najvažnejših del, ki jih bo treba v omenjenem okviru opraviti. Če začnemo pri središču mesta, bo urejena Cankarjeva cesta in njene zelenice, popravljen asfalt, okrašen Titov trg, urejena in prebeljena pročelja hiš v Verdijevi ulici, park na Belvederu, okolica šole in gradbišča, cesta in Vergerjev trg, park pred avtobusno postajo, vsa cesta JLA in stavbe ob njej, trg pred hotelom »Triglav« in pločnik pred Narodno banko bo popravljen, odstranjene bodo vse na-vlake. Urediti je treba pročelja hiš, za kar so zadolžena podjetja Meso-premet, Ex Corrado, Splošno klju-čavničarstvo, Intereuropa, Skapin; okrajna obrtna zbornica bo uredila še ostali del hišnega pročelja nad svojimi prostori. Urejen bo trg pri Stadionu in pred Istra Bencom ter pešpot ob stadionu proti Skočjanu.

Prav tako bo urejen Skočjan, za kar so zadolženi Kmetijska zadruga, Bor, Jevšina, Slovenija ceste, kovač Koren, Zadrugi servis, Soda, Uprava

za ceste OLO Koper, gostilna Slav-ček, Zidar, Kraljič, Bordon, klepar Prodan, za vse javne naprave in ce-ste pa Zavod za komunalno dejavnost Koper.

Urejena bo tudi cesta od tiskarne proti Ribiškemu trgu in Cankarjevi cesti. Za polepšanje cestišča, pločnikov in hišnih pročelij bodo poskrbe-li Pralnica in kopalnica, Protituber-kulozni dispanzer, lastnik parcele za dispanzerjem, Elektro Koper, podjet-je Fructus, tovarna Iplas, prevoznik-stvo, gostilna Pri ribiču, Vodna skup-nost, Pristanišča Koper, Koteks, De-lamaris (obrat Koper, bivša Ikra), mestna klavnicna. Pri tem bodo sode-lovali vsi hišni sveti in pa seveda spet Zavod za komunalno dejavnost.

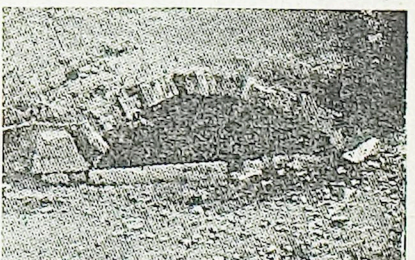
Urejena bo tudi okolica skladišč Slavice in Intereurope v pristanišču, samo pristanišče in prostor nad njim. Vodnogospodarska sekcija za Sloven-sko Primorje in Vodna skupnost bo-sta še uredila prostor na Cankarjevi cesti. Urejene in popeskane bodo še številne druge ceste, ulice in trgi — med njimi posebno Karpacijev in Ga-ribaldijev (otroško igrišče).

Vsa ta dela bodo opravljena v glav-nem že do 10. junija, da bo potem mogoče nemoteno urediti in okrasiti vse mesto, posebno pa okolico Tomo-sa, za veliki praznik prihodnje nede-ljo, 14. junija, ko se bo v naše mesto zgrnila tisoč in tisoč glava množica iz vsega okraja, da dostojno proslavi ta veliki dogodek.

Beseda o sušenju perila

V zadnjem času opazamo, da obešajo stranke perila kar po oknih, balkonih in strehah, od koder je vidno vsem, ki gredo mimo. V prav poseben »okras« Kopra in v prav poseben »po-nos« našemu turizmu je zlasti

perilo nad novo poslovalnico Av-toturističnega biroja SAP. Neki turist ga je v prav posebnim ve-seljem fotografiral, da bo doma pokazal, kako skrbimo za okra-sitev. Nujno je zaradi tega po-trebno, da se izvešanje perila na takih krajih enkrat za vselej pre-preči. Mestna občina in razni drugi pospeševalci turizma žrtvu-jejo milijone denarja in mnogo dela za to, da ima Koper s svo-jimi cvetličnimi in drugimi na-sadi, čistočo po ulicah itd. dostoj-nen videz pred domačini in tujci, zato ni mogoče dovoliti, da bi vse to kvarili posamezniki s svojim popolnim pomanjkanjem čuta za dostojnost in kulturni ugled.

Vaški izvir pod Tatrami v Brki-nih leži prav pod hišami in se vanj steka vsa gnojica in uma-zana voda. Iz higienskih razlogov bi bila zato kar se da nujna ure-ditev in asanacija tega vodnjaka

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem nepo-znanemu šoferju, ki me je dne 12. maja 1959 ob 8.30, ko sem tako nesrečno padla na cesti na Belve-deru, naložil na avtomobil in ne-zavestno peljal v bolnišnico v Izolo. Vsem šoferjem naj bo za vzgled ravnanje tega tovariša.

Nepoznanega tovariša vabimo na dom, da se mu osebno zahva-limo.

Marija Cedilnik,
Koper, De Stradijeva ulica 9

Berite in širite

SLOVENSKI
JADRAN

NAŠ GOSPODARSKI KOMENTAR

za napredek turizma na Koprskem

»Gospodarski vestnik« je v le-tošnji 38. številki objavil podrobno sliko vseh del, ki jih izvajata občini Koper in Piran ter neka-tera gostinska podjetja in ka-terih namen je dvigniti turistične zmogljivosti na tem področ-ju. Naj navedemo samo nekatere podrobnosti iz del, ki so že v te-ku in ki bodo večidel morala biti zaključena še pred letošnjo sezono.

Občina Koper asanira kopališče v Ankaranu in gradi nove kabi-ne. Po teh delih, ki naj bi bila končana do 1. junija letos, bo to kopališče pridobilo mnogo na svojem pomenu. Posebno je tre-

ba omeniti izredno posrečeno preureditev bivšega konventa v gostinski obrat, ki vzbuja splošno priznanje. Hotela »Galeb« in »Turist« iz Kopra bosta skupno investirala nad 160 milijonov za nadzidave in gradnje weekend hišic, slednjih v Ankaranu. V občini Piran pa predstavlja veliko investicijo, ki je pomembna za turizem, sicer pa za dvig stan-darda, to je ureditev kanali-zacije. Znano je, da to mesto, ki postaja vedno bolj in bolj priljubljeno turistično središče, do osvoboditve kanalizacije praktič-no ni imelo. Največja investicija te občine pa je rekonstrukcija vodovoda. Za turizem pomembna so pred zaključkom dela na raz-širitvi kopališča v Portorožu, pre-ureditev stanovanjskih stavb v gostinske objekte, gradnja ceste v Fiesu in drugo. Vrednost vseh del, ki so v teku, bo dosegla vi-šino skoro 500 milijonov. Tako sta se obe občini lotili z vso vne-mo del, ki so potrebna, da se bo stanje v splošnem izboljšalo, zla-sti pa da bo dana trdnješa podla-ga za turizem, ki bo predstavljal za te kraje važno gospodarsko postavko.

Seveda to ni vse, kar je bilo in bo letos storjenega v navede-nih občinah za dvig turizma in kaže, da je bila temu vprašanju posvečena res velika skrb. Tudi v zaledju teh občin je moči opaziti zboljšave in prid povečanja tu-rizma. Med take naj omenimo samo postopno elektrificiranje Skočjanskih jam. Morda bi se dalo ravno glede teh jam pospe-šiti dela in jih opraviti v celoti, to je tudi z gradnjo gostišča, pre-

cej hitreje. Sicer je treba pouda-riti, da je razumevanje za to pov-sod, da pa je težko priti do sred-stev.

V tem gospodarskem komentar-ju naj omenimo, čeprav se ne tiče neposredno prvega vprašanja, da je izšla te dni odredba o posoji-lih, ki se bodo dajala kmetijskim zadrugam za kooperacijo s kme-tijskimi proizvajalci. Menimo, da je uredba pomembna tudi za ko-prski okraj, zlasti za obmejne predele, ker bi taki krediti omo-gočili kmetovalcem organiziranje skupne obdelave oziroma skupne kmetijske proizvodnje. Poleg tega lahko kmetovalci dobe kredit za živino, za nakup reprodukcijskega materiala, za finansira-nje kmetijskih del in drugo. Pogoji za taka posojila so zelo ugodni.

Kot je znano in to je bilo v na-ših komentarjih že poudarjeno. se kmetovalci doslej niso poslužev-ali posojil, ki jim jih nudijo naši denarni zavodi, čeprav bi jim bila sredstva potrebna za dvig njihove proizvodnje. Kje leži vzrok za tako stanje, je težko reči. Verjetno je mnogo tudi na tem, ker prizadeti niso o tem obve-šteni. To pa bi bila naloga tako množičnih organizacij, zlasti kmetijskih zadrug pa nič manj tudi ne bančnih zavodov, ki take kredite odobravajo. Omenjeni predpis, ki vsebuje nekako pre-diščeno besedilo dosedanjih pred-pisov v tem pogledu, daje tako nove in velike možnosti, potrebno je le pravilno prikazati namen in pomen skupne kmetijske pro-izvodnje med individualnimi kmetijskimi zadrugami. -dt-

JAVNA RADIJSKA ODDAJA V KOPRU

Vse za promet in prometno varnost

V nedeljo sta odsek za prometno varnost Tajništva za notranje zadeve OLO Koper in Radio Koper pripravila v veliki dvorani koprškega gledališča I. javno radijsko oddajo »Vse o prometu in prometni varnosti«. To je bila prva tovrstna javna radijska oddaja v Jugoslaviji in je prav zaradi tega vzbudila med občinstvom veliko pozornost. Gledališka dvorana je bila premajhna za vse tiste, ki so hoteli videti deset tekmovalnih skupin iz skoraj vsega koprškega okraja in

Kaj pravi drugod...

DOLENJSKI LIST

PREMALO ZANIMANJA ZA NABIRALNO AKCIJO

Na zadnji seji okrajnega sveta za telesno vzgojo 22. maja so razpravljali tudi o poteku nabiralne akcije v našem okraju. Zato so na sejo poklicali zastopnike posameznih občinskih štabov, da bi poročali o stanju po posameznih občinah. Ze slaba udeležba, prišli so samo zastopniki iz Novega mesta, Črnomlja, Metlike in Sevnice, je pokazala, da vlada zelo malo zanimanja za to akcijo. Ugotovili smo, da bloki in markice, ki bi se morale razdeliti v Tednu telesne kulture, ki je bil od 10. do 17. maja, še sedaj ležijo v nekaterih predelih na sedežih občinskih ljudskih odborov! Vedno razpravljamo o tem, da ni sredstev za gradnjo telesnovzgojnih naprav in nakup rekvizitov, sedaj pa, ko imamo možnost nekaj zbrati, ne pokažemo pravega zanimanja, čeprav bi vsa zbrana sredstva ostala v domačem kraju. Bloke in znamke je imel okrajni štab na razpolago že konec aprila in je takrat tudi obvestil vse občinske štabe. Večina pa je material prevzela komaj pred nedavnim na večkratno intervencijo okrajnega štaba.

Primorske

NOVICE

LETOS VEČJI IZKOP ZIVEGA SREBRA

V Idriji so letos vzile širamašnejšim nahajališčem občutno povečali izkop in predelavo živosrebrne rude. V prvem tromesečju je kolektiv izkopal skupaj 44.539 ton rude oziroma pridobil 113,5 ton čistega živega srebra. Do konca marca so torej v rudniku izpolnili 26,6% družbenega načrta za letos.

pomurski vestnik

ODHOD BRIGADIRJEV II. MDB NA AVTOCESTO

Dne 27. maja je odšla na gradbišče avtomobilske ceste II. Pomurska mladinska delovna brigada. Z brigado je odšlo 80 brigadirjev, ki se jim bodo pridružili še brigadirji iz Nove Gorice, tako da bo brigada popolna. V soboto se bo pa z večernim vlakom vrnila I. brigada.

GLAS GORENJSKE

V LETOŠNJEM PRVEM ČETRTLETJU VSAK ZAVAROVANEC PO 13 DNI BOLAN

V petek, 29. maja, je bilo v Kranju V. redno zasedanje skupščine Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje Kranj. Razpravljali so o zdravstvenem stanju zavarovancev in problemih zdravstvene službe.

V poročilu o zdravstvenem stanju zavarovancev v prvem tromesečju je dr. Premru med drugim dejal, da je pri povprečno 49.188 aktivnih zavarovancev bilo 16.258 zavarovancev 237.697 dni. Če odštejemo 285 porodnic, ki so bile v staležu povprečno 105,2 dni, je bilo 15.973 zavarovancev 207.712 dni ali povprečno vsak 13 dni. V prvem tromesečju 1958. leta je bilo 16.258 zavarovancev 12.699 zavarovancev 192.612 dni. Letos je bilo torej sprejeto v stalež 3274 zavarovancev ali 25,7% več kakor v istem obdobju preteklega leta in je bilo 15.100 dni ali 7,8% dni več. Na prvem mestu so po številu bolnikov, kakor po številu bolezenskih dni, bolni dimali 41,2% vseh v stalež sprejetih bolnikov. Po številu bolezenskih dni sledijo poškodbe pri delu, TBC, zaradi poškodb pri delu in izven njega je bilo 9699 zavarovancev ali 60,7% vseh bolnikov.

slediti dokaj težki borbi za prva mesta. Brez števila je bilo tudi poslušalcev ob radijskih sprejemnikih, ki so z zanimanjem sledili poteku tekmovanja. Lahko trdimo, da so javne radijske oddaje močno priljubljene, razen tega pa tudi, da je taka oblika prometne vzgoje zelo posrečena. TNZ okraja Koper je v zadnjih letih, ko se je število motornih vozil in s tem seveda tudi število nesreč na naših cestah povečalo, začel s prirejanjem predavanj o cestno-prometni vzgoji tako v šolah, kot v družbenih organizacijah in podjetjih. Rezultat tega hvaležnega dela je bila tudi nedeljska oddaja, saj so nastopile tekmovalne skupine osnovnih in srednjih šol ter pomembnejših avtoprevoznikov podjetij v koprskem okraju. Da to ni bila le enkratna akcija, pač pa rezultat daljšega načrtnega dela, nam kažejo odgovori skupin na nič kaj lahka vprašanja na javni oddaji. Strokovna komisija je imela zato dokaj težko delo, da je izmed skoraj vseh pravih odgovorov zbrala in ocenila najboljše. Posebej je presenečalo znanje najmlajših — to je pionirjev osnovnih šol.

Prva mesta in s tem tudi lepe praktične nagrade, kot so fotografski aparati in nalična pereša, so dobili pionirji osnovne šole iz Ilirske Bistrice, dijaki koprškega učiteljskega in člani postojnskega združenja šoferjev in avtomobilistov, vsi ostali udeleženci pa so prejeli tolažilne nagrade.

— Prosim oceno strokovne komisije: 10... 10... 10... 10 za ekipo članov postojnskega združenja šoferjev in avtomobilistov, ki je zmaga v tekmovanju v tretji težavnostni stopnji in so vsi trije udeleženci prejeli vsak po en fotoaparat v vrednosti nad dvajset tisoč denarjev. Drugi od leve sedi kot član ocenjevalne komisije predsednik Sveta za promet pri OLO Koper Franc Pečar, ki je po zaključenem tekmovanju pred mikrofonom razložil radijskim poslušalcem namen te javne oddaje

MINULO NEDELJO V PIVKI

GLASBENA REVIVA PIONIRJEV postojnske občine

Komaj so se pionirji postojnske občine pomerili v šahu, že je bila predurml njihova nova, velika prireditel — glasbena revija. Ta si je priborila že nekaj tradicije. Vendar so se mladi pevci in godbeniki običajno sešli v Postojni, v centru občine, ne pa v Pivki kot letos. Toda postojnsko dvorano popravljajo, razen tega pa smo vsi z veseljem sprejeli povabilo Pivčanov, naj pridemo letos k njim.

Zbrala se je v nedeljo pisana množica pionirjev, pa tudi staršev in učiteljev. Po pozdravnih besedah tov. Bezeljaka, ravnatelja pivške šole, so se zvrstili na odru pevski zbori, solisti pevci in godbeniki ter folklorne skupine od tu in tam. Pravcati »Pokazi, kaj znaš!« Treba je pohvaliti pionirje in njih učitelje, zakaj bil je kvaliteten. Zelo se je odrezal pevski zbor iz Studenega — vodi ga tovariša Lavrenčičeva — zaradi kvalitete, lepega petja in discipline; prav tako zbor iz Planine. Prestrančani so se postavili s svojimi solisti in skupinami. Sadeve svojih prireditev so pokazali na reviji še pionirji iz Slavice, Dolan in Kala. Vseh so zelo navdušile pesmi obeh pevskih zborov iz Postojne, otroškega pod vodstvom tovariša Reščiča in mladinskega, ki ga vodi tovariš Samuda. Ko pa je nazadnje nastopil še pivški zbor pod vodstvom tovarišice Bože Troha, ni bilo ne konca ne kraja povpraševanja, kdo neki se je najbolj odrezal. Menimo, da so vsi storili, kar se je dalo in zato so se po dobri malici v viški šoli veselo razpoloženi odpeljali domov. Gotovo bo v njih še dolgo živel spomin na lepi, praznični dan na Pivki.

Ob koncu naj se zahvalimo vsem, ki so pomagali pri organizaciji: tovariši Rutarjevi, predsednici DPM v Postojni, tovarišu Cantarutiju, predsedniku DPM na Pivki, vsem pevčevim, tovarišu Sosu, postajenačelniku v Postojni, ki nam je z velikim razumevanjem priskočil na pomoč in nam dal na razpolago poseben vlak za prevoz tako velikega števila otrok, ter učiteljem. S. D.

Bilo bi prav...

... če bi popravili in uredili spomenik na sliki. To je spominska plošča na kraju bivše partizanske bolnišnice v Smogurju sredi Brkinov, ki jo je že močno načel zob časa in bi jo bilo nujno treba obnoviti in popraviti. Nekaj žlic cementa in malce barve, pa bo rešen nadaljnja propadanja še en važen spomenik iz NOB, ki bo še veliko let pričal o požrtvovalni skrbi našega ljudstva za svoje ranjene borce

Z nedeljske radijske oddaje »Pokazi, kaj znaš« v koprski gledališki hiši pod geslom: »Vse za promet in prometno varnost«. Na sliki pred mikrofonom zmagovalna pionirska ekipa iz Ilirske Bistrice

skega združenja šoferjev in avtomobilistov, vsi ostali udeleženci pa so prejeli tolažilne nagrade.

Nedeljska oddaja je pokazala, da koprsko občinstvo rado obiskuje takšne prireditve. Zato morda ni napak predvidevati, da bi naša radijska postaja in TNZ v Kopru še prirejala podobna tekmovanja, saj ne gre le za prijeten večer v gledališču ali ob radijskih sprejemnikih, pač pa za mnogo več — za načrtno vzgojo koristnikov cest v šoli, da bi vedeli kar največ o prometu in prometni varnosti, da bi na minimum zmanjšali število nesreč in omejili število drobnih cestno-prometnih prekrškov.

Pismo uredništvu

Tovariš urednik!

Slovenski visokošolci po rodu iz koprškega okraja smo — kot smo že poročali — na svojem pohodu skozi Brkine po sledovih partizanskih borb obiskali tudi prijazno vasico Tatre. Na vaškem pokopališču smo položili na grob 26 neznanih partizanov venec in se tako oddolžili njihovem spomnu.

Nekaj drugega je, kar bi rad v tej zvezi omenil. Vedeli smo za to skupno grobišče, vendar pa ga ne bi našli, če nam bi ga ne še posebej pokazali vaščani. Grob je namreč skoraj neopažen ob robu vaškega pokopališča in le šolski otroci ga uredijo in okrasijo ob tej ali drugi priložnosti. V njem pa so posmrtni ostanki 26 partizanov, ki so padli v nepričakovnem spopadu z Nemci. Res, da v Tatrah opozarja spominska plošča na kraj, kjer je marsikateri izmed njih dal svoje življenje za svobodo, res pa je tudi, da bi morale krajevne organizacije, predvsem pa Zveza borcev poskrbeti, da bi bil grob bolj urejen in istočasno krajevni spomenik NOB. Prav bi tudi bilo, če bi ugotovili imena vseh pokopanih in če bi opisali ta spopad

partizanov in Nemcev, ki je bil 14. novembra 1943. Tako bi se najlepše oddolžili njihovem spomnu in kdorkoli bi šel skozi Tatre bi vedel, da so tudi v tej vasici pokopani ljudje, ki so padli za svobodo. Maks Smrdelj

PRIREDITEV JLA ZA DIJAKE

V počastitev 40-letnice KPJ so pripadniki JLA postojnskega garnizona 26. maja priredili za dijake postojnske gimnazije posebno proslavo. Obsežen program je sestavljala trodejanjska »Na robu noči«, ki obravnava zanimivo snov iz okupiranega Benigrada, petje dalmatinskih in makedonskih narodnih pesmi ter izvajanja vojaškega orkestra. Dijaki so vse nastopajoče nagradili z burnim aplavzom.

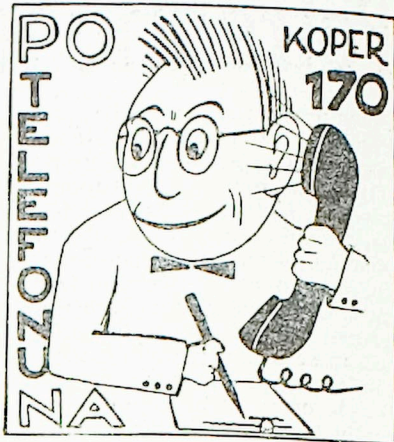
Po končanem programu je bilo živahno družabno popoldne s plesom.

Skozi novo pristanišče

Spedicija »Intereuropa« bo izvozila za neko mariborsko podjetje 500 ton kablov v Beirut. Izvoz bo šel v mesecu juniju preko koprškega pristanišča.

Koper — linijska luka

Prva ladja reškega podjetja »Jugoslovenska linijska plovdba« bo okoli 5. junija pristala v Kopru. Ladja »Sarajevo« vozi na progi Jadran—Bližnji vzhod in bo v Koper pripeljala 400 ton bombaža.

KOPER 252: Med 1. januarjem in 20. majem letos je obiskalo koprski okraj 12.988 gostov in v tem času smo zabeležili 30.536 nočnin. Lani je v istem časovnem razdobju potovalo skozi naš okraj le 10.033 gostov in nočnin je bilo komaj 22.677. Zanimivi so tudi naslednji podatki: lani je bilo v prvih petih mesecih med gosti 76,3% Jugoslovancev, 0,50% Angležev, 5,35% Avstrijcev, 7,32% Zahodnih Nemcev, 5,53% Italijanov, 2,30% Francozov — ostali pa so bili državljani skandinavskih držav in drugih kontinentov. Letos pa je obiskalo koprski okraj 12.988 gostov in od teh je bilo 66% Jugoslovancev, 0,86% Angležev, 10,93% Zahod. Nemcev, 9,31% Italijanov itd. Vse kaže, da bodo v letošnji turistični sezoni popolnoma izkoriščene vse zmogljivosti gostinskih obratov ob slovenski obali.

KOPER 3: Bilo bi prav, če bi poklicni gasilski vod koprškega okraja imel tudi posebno dvigalo in opremo za potapljača, saj mora čestokrat pohiteti na pomoč avtomobilistu, ki zdrkne s ceste v morje. Tako menijo naši poklicni gasilci. V preteklem mesecu so bili poklicani na pomoč kar štirikrat: ko je zdrknil sredi Kopra avtomobil v vodo, takrat ko je gorel na Debelem rtiču avto in so s takojšnjo intervencijo ohranili vsaj 40% vrednosti, potem so pa dvakrat pohiteli v Mehanotehniko v Izolo: prvič so gasili požar v sušilnici, ko se je vnel nitrolak v peči, drugič pa, ko so štiri ure črpali vodo, ki je poplavlila enega izmed obratov podjetja. V ponedeljek ponoči so pohiteli gasiti požar v prostorih Tehnoservisa v Kopru.

KOPER 16: Te dni bo pod streho novodograjeni trakt hotela Triglav. Dokončan bo spomladi prihodnjega leta in v njem bo 98 ležišč. Do konca decembra bo dograjen tudi bar, a v kratkem bodo uredili vrt, na katerem bo prostora za okrog 150 gostov.

KOPER 122: Koper je dobil lepo urejeno gostišče. To je Taverna, kjer so na novo uredili eno sobo v restaurantu samopostrežbe. Tam so tudi namestili hladilno napravo in samo v novi delikatesi postrežejo dnevno do 200 gostov.

KOPER 110: Ker so v torek slavili v Italiji državni praznik so bile vse ladje, ki so ta dan priplule v koprsko pristanišče, okrašene z gala zastavami.

KOPER 186: Jutri, v soboto, 6. junija, bo v tovarni motornih koles »Tomas« v Kopru tiskovna konferenca z udeležbo novinarjev iz uredništev vseh večjih jugoslovanskih časopisov in radijskih postaj. Na konferenci bo generalni direktor tovarne France Pečar govoril o nastanku, razvoju in perspektivah te največje in najmodernejše tovarne motornih vozil v Jugoslaviji.

SEŽANA 79: V počastitev prve pokrajinske konference žena Slovenskega Primorja, ki je bila pred 15 leti v Štjaku, bo 19. julija v Štjaku velika proslava, združena s proslavo 40. obletnice ustanovitve KPJ.

DESET LET KOPRSKE RADIJSKE POSTAJE

Slavosni koncert v gledališu

Kot smo že poročali, je na rojstni dan maršala Tita, 25. maja, preteklo deset let, odkar se je prvič zaslalo preko etra nekaj taktov slovenske narodne »Barčica po morju plava«. To je pomenilo rojstvo nove radijske postaje v Kopru. Svečana proslava te pomembne obletnice je bila v soboto, 30. maja, v koprskem gledališču. Proslavi so prisostvovali številni sedanji in bivši sodelavci radijske postaje, predstavniki RTV Ljubljana, predstavniki našega političnega in kulturnega življenja ter številni gostje.

Pred začetkom slavosnega koncerta, ki ga je izvajal simfonični orkester RTV iz Ljubljane, je poštvovalnemu kolektivu koprskje radijske postaje ob tem pomembnem jubileju festival v imenu radijskega sveta RTV Ljubljana ter v imenu sekretariata OK ZKS in Sveta za kulturo in prosveto OLO Koper tovariš Stane Škrabar. Med drugim je rekel, da je začela delovati radijska postaja v Kopru v času, ki je bil za našo državo najtežavnejši, za dobron del prebivalstva Slovenskega Primorja in Istre pa izredno delikatna. Prebivalci tako imenovane cone B so morali dobiti sredstvo, s katerim so odbijali najrazličnejše napade in vplive Zahoda in Vzhoda. V trojezičnem programu (slovenskem, italijanskem in hrvaškem) so dokazovali vsemu poštenemu svetu upravičene zahteve tukajšnjega prebivalstva in razgaljali laži ter klevete, ki so letele z vseh strani na našo socialistično domovino. »Če je bilo treba leta 1949,« je dejal tovariš Škrabar, »ko je Radio Koper začel z delom, braniti našo resnico pred klevetami, informirajo in se borili za ohranitev čimvečje enotnosti slovenskega, hrvaškega in italijanskega življa na Primorskem in v Istri, po drugi strani pa odbijali apetite tržaške irendite, je moral Radio Koper po letu 1951, to je po priključitvi, odigrati važno kulturno-prosvetno in politično poslanstvo med slovenskimi in italijanskimi prebivalci Slovenskega Primorja ter vse Istre, hkrati pa pomagati razširjati našo zmogovito resnico vsem, ki jo žele slišati.«

Tako so se naloge bistveno spremenile in zato se je spremenil tudi program: postal je dvojezičen in odpadla je tudi potreba po obširnejšem in vsestranskem slovenskem programu. Slovenski program, ki ga Radio Koper večinoma prenaša iz Ljubljane, dopolnjuje še obsežen lokalni program, poslušalce italijanske narodnosti pa seznanja Radia Koper z vsemi dogajanjmi in problemi ter s stališči države, v kateri so in v kateri so želeli ostati, v italijanskem jeziku. S tem ustvarja Radio Koper po svojih močeh pogoje, da se italijanska narodna manjšina kar najaktivneje vključuje v reševanje svojih in naših skupnih gospodarskih in političnih vprašanj. Obenem pa je most, ki zblizuje jugoslovanske narode z italijanskim in pomaga odstranjevati nasprotja, ki niso nikomur koristila.

Po dolgem času smo spet doživeli prijetno presenečenje: koncert simfoničnega orkestra RTV Ljubljana z dirigentom Urošem Prevorškom in solistom Dejanom Bravničarjem. Prireditve je sicer imela namen proslaviti na svečan način desetletnico delovanja koprskje radijske postaje, vendar je pomenila dosti več. Bil je to kulturni dogodek in edini res eminentni koncert v tej sezoni. Morda bi bilo treba proslaviti še kaj obletnic, če je to edini način, da pride koprski poslušalec do glasbenega doživljanja.

Ne bi bilo na mestu, če bi se spuščal v podrobnosti o delovanju koprskje Radia, vendar pa moram kot glasbenik priznati, da ima prav na glasbenem področju

DAN MLADOSTI V PIVKI

V počastitev Dneva mladosti je te dni priredila DPD Svoboda v Pivki s sodelovanjem DPD Svobode iz Postojne svečano proslavo s koncertom orkestra, instrumentalnega kvarteta in pevskih zborov. Poslušalce je zelo navdušilo izvajanje partizanske kante, ki jo je zapel moški zbor iz Postojne ob spremljavi orkestra.

Tudi učenci in dijaki šole v Pivki so praznovali Dan mladosti. Ob tej priložnosti so sprejeli učence VII. in VIII. razreda v mladinsko organizacijo, v nedeljo pa so priredili koncert pevskih zborov osnovnih šol s področja postojnske občine. Nastopili so pevci iz Pivke, Postojne, Planine, Prestranka, Slavine, Studenega, Kala ter Dolan, razen tega pa tudi harmonikarji in violinisti.

J. H.

koprskja radijska postaja tehtne zasluge, saj je poleg glasbenega šolstva edina ustanova, ki je na tem koncu države seznanjala ljudi z dosežki slovenske in jugoslovanske glasbene umetnosti. Se več: kulturna politika, ki jo je doslej vodil in jo še vodi glasbeni oddelek postaje, je vedno stremela za tem, da nudi svojim poslušalcem najboljše in najnaprednejše stvaritve. S tem pa si ni pridobila zvestih poslušalcev samo v Jugoslaviji, temveč tudi onstran meje. To pa je priznanje, s katerim se lahko pohvali malo radijskih postaj.

Spored koncerta, ki ga je izvajal mladi in sveži simfonični orkester RTV Ljubljana, je obsegal Blaža Arniča Uverturo h komični operi, Paganinijev Koncert za violino in orkester ter Dvořakovo IV. (pravilno 8.) simfonijo v G-duru. Z »Uverturo h komični operi« je Blaž Arnič diplomiral na dunajskem konservatoriju in bi jo torej lahko imeli za mladostno delo, vendar je tolikanj polna invencije in tehničnih vrednot, da jo lahko štejemo med najboljše skladateljeve partiture.

V Paganinijevem koncertu za violino in orkester je nastopil kot solist Dejan Bravničar, ki se je lansko leto vrnil iz Sovjetske zveze, kjer je izpopolnjeval svojo umetnost pri Davidu Ojstrahu. Odveč je govoriti o igri 22-letnega violinista, ki je že v prvih taktih pripravil koprsko občinstvo v strmenje in z nadaljnjim izvajanjem v občudovanje, ki je prešlo ob koncu v burno priznanje.

Višek večera je predstavljala izvedba Dvořakove Osme simfonije v G-duru. To vedro, izrazito slovansko delo, je izvedel dirigent Uroš Prevoršek s tako sugestivnostjo in natančnostjo ter s tako poustvarjalno silo, kot jo je le redko kdaj slišati na simfoničnih koncertih. Najznamenitejši drobci tega dela so bili izvedeni z enako temeljitostjo kot najvažnejše melodije, za kar ima seveda tudi orkester močno zaslugo. Kljub temu, da orkester ni poseben številni, saj je v godalih precej skromno zaseden, se vendar to ni niti najmanj poznalo pri zvoku. Intonacija je bila popolna, kar gre zlasti na račun pihal, ki so v vseh ozirih odlični.

Brez posebnih fraz in besedilčenja lahko rečemo, da si lepše proslave za svojo obletnico radijska postaja ni mogla omisliti.

VLADIMIR LOVEC

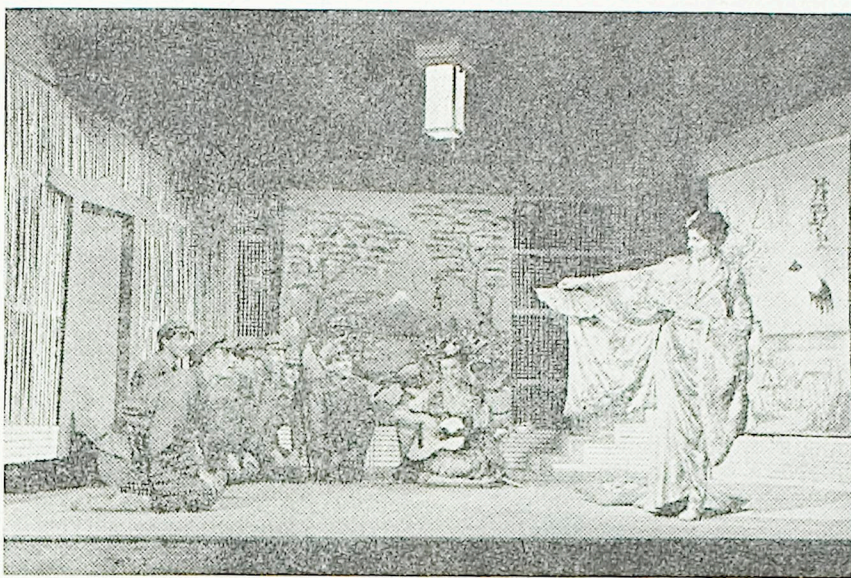

Obe koprski osnovni šoli sta priredili pretekli teden akademijo v počastitev 40. obletnice KPJ in SKOJ

Osnovna šola I. je imela prireditev v četrtek, 28. maja. Nastopil je pevski zbor, ki je pod vodstvom prof. Stanka Tavčljaja zapel več pesmi. Učenci drugih razredov so izvedli prizorček »En dan v partizanski šoli med NOB«, učenci prvih razredov pa razna kola in prizor »Kako so živeli pionirji med vojno«. Dramatični prizor »Pogovor učencev med odmorom« so izvajali učenci tretjih razredov. Na sporedu je bilo še nekaj recitacij, pripovedovanje dogodkov iz NOB in nastop harmonikarjev iz IV. razreda. Ob koncu so podelili 14 nagrad zmagovalcem natečaja ob Dnevu mladosti.

Drugi dan, to je v petek, 29. maja je imela akademijo Osnovna šola II. Na sporedu so bili prizorčki (Čudežne punčke, Otroci in zajčki) z narodnimi plesi, zborne recitacije (Partizanska tiskarna v Gabrovici, Zdravljica in Kovaška), rajalne vaje (Venček narodnih) in recitacije posameznikov. Pionirji so še pripovedovali o pokrovitelju svojega odreda Pinku Tomažiču in obisku pri tovarišu Titu.

Na sliki: pionirski pevski zbor Osnovne šole I.

V sredo, 3. t. m. je gostoval v Kopru Amaterski oder DPD Svoboda iz Izole s Kaiserjevo dramo VOJAK TANAKA. Po uspeli premieri v Izoli, o kateri smo že poročali, so s tem delom gostovali tudi v drugih krajih in bili povsod deležni priznanja za svoje izvajanje. Delo režira Stane Skamen, zelo lepa scena je delo Draga Podvornika, glasbo je napisal Marko Stopar, plese je nastudiral Slavko Hiti, kostumi po načrtih Alenke Bartl-Seršove, v glavnih vlogah pa nastopata Bojana Jež in Viljem Tomšič. Na sliki: Scena iz Kaiserjeve drame »Vojak Tanaka« v izvedbi izolskih amaterjev.

Primorske prireditve v poletni sezoni

Upravni odbor Zavoda Primorske prireditve je na svoji zadnji seji med drugim razpravljal tudi o programu letošnjih poletnih prireditev. Uprava Zavoda ima sicer z ansambli do zdaj le načelne dogovore in bodo šele zdaj, po odobritvi programa, začeli sklepiti pogodbe.

Z ljubljansko opero so v dogovoru za uprizoritev Gotovčeve opere »ERO Z ONEGA SVETA«, ki bo otvoritvena predstava v za-

četku julija. Balet ljubljanske Opere pa bo nastopil s Prokofjevo »PEPELKO« ali Lindpahtnerjevo »DANINO«. Kot druga skupina bo gostovala akademska folklorna skupina »France Marolt«, ki trenutno z velikim uspehom nastopa v Franciji in Zahodni Nemčiji. Skupina je prenovljena in jo sestavljajo v večini mlajši ljudje, njihov program pa obsega vse značilne plesne narodov Jugoslavije. Z baletom bo gostovalo tudi Narodno kazališče »Ivan Zajc« z Reke, in sicer s Papandopolovo »Žetvijo«. Ljubitelje zabavnega žanra bo razveselil nastop skupine Dalmatincev z Radia-televizije Zagreb in revija domačin in tujih radijskih pevcev, ki jo organizira RTV Ljubljana. Kot vsako leto, saj to predstavlja osrednjo točko naših poletnih prireditev, bo SNG iz Trsta izvedlo Goldoni-Ruplove »Primorske zdrahe«. Koncertni del sporeda bo zastopan z nastopom slovenskih solistov, ki jih vodi violinist Karlo Rupel. Ta ansambel je že dosegel mednarodna priznanja. Tudi letos bo plesni turnir z mednarodno udeležbo. Zavod Primorske prireditve je še v dogovoru z Mestnim gledališčem iz Ljubljane za uprizoritev Držičeve komedije »Tripče de Utočce«.

Poletna sezona se začne v začetku julija.

KORISTEN SEMINAR PRI TRGOVINSKI ZBORNICI Za kulturno postrežbo

Trgovinska zbornica za Okraj Koper je s sodelovanjem republiške Trgovinske zbornice priredila v Kopru, 30. in 31. maja, seminar za knjigotršce. Namen predavanja je bil posredovati knjigotršskemu kadru potrebne napotke za delo v knjigarnah. Predavali so strokovnjaki iz Ljubljane, in sicer o tehniki nabave in prodaje, o psihologiji kupecv in trgovine, o bibliografskih pripomočkih, katalogih in drugih pomagalah v knjigotrstvu, o kulturnem delu založništva in knjigotrstva, o delu v knjigarnah in končno o splošnih pojmi in uzancih v knjigotrstvu. Seminarja se je udeležilo 18 poslovođij knjigarn iz koprskje in goriškega okraja. Po končanih predavanjih v prostorih koprskje trgovinske zbornice so udeleženci izmenjali svoje misli in praktične izkušnje, nato pa so obiskali koprsko Studijsko knjižnico in knjigarno. Taki seminarji prispevajo k čimboljši kulturni postrežbi in to je brez dvoma velike važnosti zlasti v turističnih središčih.

Trgovinska zbornica tudi sicer skrbi za dopolnilno strokovno izobraževanje trgovskega kadra, in sicer z udeležbo na seminarjih v republiškem merilu, ki jih organizira Trgovinska zbornica LRS.

Najboljši amaterji v Velenju

»V znamenju 40-letnice KPJ in SKOJ bo letos v Velenju od 8. do 13. junija festival najboljših gledaliških amaterjev. Nastopilo bo sedem skupin, ki jih je posebna žirija zbrala od 21 prijavljenih. Zanimivo je, da se je za revijo prijavilo največ skupin iz mari-borskega okraja, medtem ko ne najdemo zastopnikov koprskje, novomeškega in murskosoboskega okraja. Nastopijo amaterski odri iz Velenja, Radovljice, Maribora, Tolmina, Trbovelj in Mežice. Poleg rednih predstav bodo na reviji tudi razgovori s poklicnimi gledališčniki.«

DRUGI AMATERSKI FESTIVAL

Godbe na pihala bodo imele svojo revijo 21. junija v Ravnah na Koroškem. Sodelovalo bo 9 godb in zabavni orkester, ki jih je žirija izbrala med 20 prijavljenimi. Tretji festival pa bo revija pevskih zborov 7. junija v Kranju. Nastopilo bo 21 pevskih zborov, ki so jih izbrali med 30 prijavljenimi.

Najboljša dramska skupina na velenjski reviji se bo pozneje udeležila zvezne revije dramskih skupin na Hvaru, dva najboljša pevška zbora pa v začetku julija zveznega festivala pevskih zborov v Nišu.

NAGRADE STERIJINEGA POZORJA

Pretekli teden so v Novem Sadu podelili letošnje nagrade Sterijinega pozorja. Za najboljšo scensko realizacijo so nagradili delo Radoja Domanovića »Stradija«, ki ga je uprizorilo Srbsko narodno pozorišče iz Novega Sada. Ansambel je za najboljšo predstavo dobil diplomu in pozlačeno plaketo, režiser Jovan Putnik pa denarno nagrado. Kot najboljši interpret vlog letošnjih predstav so bili nagradjeni: Petar Kvirgić za vlogo Pometa v Držičevi komediji »Dundo Maroje«, Antonije Pejić za vlogo v delu »Teater Joakima Vujića, Joško Lukeš za vlogo Jurija Mačka v Tavčarjevem delu »Pekel je vendar peklo« in Veljko Maričić za vlogo Prometeja v Matko-vičevem istoimenskem delu. Skupno nagrado sta prejeli tudi članici ljubljanske Drame Vida Juvanova in Mihaela Saričeva za vlogi Cice in Cace v Javorškovem delu »Veselo do življenja«.

Nagrado za najboljšo scenografijo je dobil Jože Cesar iz Trsta za scenografske osnutke Tavčarjevega dela »Pekel je vendar peklo«. Za dramski tekst, adaptacijo, dramaturgijo in kostumografijo pa umetniška komisija ni podelila nagrade. Posebno nagrado je dobil Vladimir Petrić za uspešno scensko obnovo in režijo »Teater Joakima Vujića«, pahalisto pa zagrebško Dramsko kazališče za izvedbo Držičeve komedije »Dundo Maroje«.

NAGRADE DRUŠTVA SLOVENSKIH KNJIŽEVNIKOV

Letos je podelilo Društvo slovenskih književnikov nagrade Mateju Boru za pesniško zbirko »Sled naših src«, Tonetu Pavčku za pesniško zbirko »Sanje živijo dalje«, Borisu Pahorju za roman »Onkraj pekla so ljudje« in Antonu Ingoliču za roman »Kje ste Lamutovi?«.

»PRVOMAJSKE NAGRADE« DRAMSKIM UMETNIKOM

Novoustanovljene »Prvomajske nagrade« podeljujejo na pobudo Zveze dramskih umetnikov Jugoslavije za umetniške stvaritve gledaliških izven republiških središč. Pri nas so podelili te nagrade letos prvič, dobili pa so jih: Miran Hercog, režiser drame SNG v Mariboru, za režijo Benaventejeve drame »Ideali in koristi«, Stane Starešinić, Stefka Drolčeva in Nada Gabričičeva, vsi igralci SNG Trst in vsi za vloge v Dostojevski-Dardijevem dramskem delu »Zločin in kazens«, dalje Arnold Tovornik, igralec drame SNG v Mariboru za vlogo v Lawlerjevem dramskem delu »Poletje sedemnajste punčke« in končno Slavko Strnad, igralec SLG Celje, za vlogo v Zupaničevem delu »Situacije«.

DOKUMENTI O MLADINSKEM GIBANJU

Centralni komite Ljudske mladine Jugoslavije je izdal zbornik slik voditeljev SKOJ. To naj bi bil uvod v serijo jubilejnih izdaj, fotografij in publikacij o razvoju in borbi jugoslovanske mladine. Kot druga bo izšla knjiga »SKOJ in mladinsko gibanje«, ki bo zajela biografsko gradivo o mladinskem gibanju od leta 1919 do 1957.

SLEPI PRI GLEDALIŠKI PREDSTAVI

Socialni delavci v Beogradu Zarko Nikolić je sestavil poseben tehnični libretto, ki omogoča slepih, da zasledujejo vizualno doživljanje na odru. V tem libretu je podrobno opisana scena, dekoracija, igralci in vse, kar je gledalcu potrebno za dojemanje gledališkega dela. Pred nedavnim so pri neki predstavi v beograjskem Narodnem pozorišču izvedli uspešen poskus s takim libretom in sedaj nameravajo eksperiment ponoviti tudi v Zagrebu in v Ljubljani.

MESEC DRUŽINE IN GOSPODINJSTVO 1959

— KOTIČEK ZA STARŠE —

Glavna tema: stanovanjske skupnosti

Letošnji junij teče pod geslom »Mesec družine in gospodinjstva«. Razne organizacije v republiškem merilu so pripravile obširne okvirne programe dela v tem mesecu, razna posvetovanja, predavanja, razstave, tečaje in seminarje. Republiški organizacijski odbor »Družina in gospodinjstvo« sestavljajo družbene organizacije (sindikati, ženska društva, prijatelji mladine, Ljudska tehnika, Rdeči križ, zadružnice in mladina), razna združenja in strokovna društva, vse zbornice, razni zavodi (za napredek gospodinjstva, za socialno zavarovanje, za stanovanjsko izgradnjo, za pospeševanje obrti, za zadružno gradnjo, za napredek prehrane in industrije itd.), gospodarska združenja in oblastveni organi. V skladu z navodili tega republiškega foruma je bil v Kopru v ponedeljek, 1. t. m. na pobudo okrajnega Zavoda za pospeševanje gospodinjstva sestanek predstavnikov vseh teh združenj in organizacij, da bi sestavili program dela za ta mesec v našem, okrajnem merilu.

Vse delo je razdeljeno na več

sektorjev. Prvi, najvažnejši ima naslov: dosežki in rezultati komun in stanovanjskih skupnosti. To naj bi bila popularizacija in tolmačenje novega zakona o stanovanjskih skupnostih, pospešeno delo iniciativnih odborov in ustanavljanje stanovanjskih skupnosti, kjer so za to pogoji. V glavnem bi pri tem sodelovala Komisija za družbeno upravljanje in Zveza ženskih društev.

Zavod za stanovanjsko izgradnjo, Zavod za pospeševanje gospodinjstva, Zveza ženskih društev in razni sveti ter Trgovinska in Obrtna zbornica bi pripravili ožje posvetovanje o stanovanjski izgradnji.

V republiškem merilu pripravljajo posebno in obširno posvetovanje o servisu. Po republiškem posvetovanju bi imeli podobno tudi v okrajnem merilu. Na področju »Otroške ustanove in skrb za vzgojo otrok« bi sodelovalo predvsem Društvo prijateljev mladine. Po možnosti bi imeli posvetovanja tudi v občinskih središčih. Med novimi oblikami dela na tem področju bi omenili iniciativo socialnih delavcev v Kopru, Izoli in Piranu, ki so ustanovili posebno skupino prostovoljcev za socialno skrbstvo. Te skupine se že uveljavljajo na terenu in bi jih kazalo pozneje vključiti v delo stanovanjskih skupnosti. V to zvrst sodi tudi pobuda Zveze zadružnic, ki organizirajo varstvo predšolskih otrok v poletnem času in pomoč šolskim otrokom po vaseh.

Največja akcija na temo »Prehrana« bi bilo posvetovanje o obratih družbene prehrane, pri katerem naj bi razen Zavoda za pospeševanje gospodinjstva sodeloval še sindikat, Higijenski zavod in Zavod za socialno zavarovanje. Sveta za socialno skrbstvo in za prosveto naj imata skupno sejo o problemih šolskih in mlečnih kuhinj. Želeli bi bilo, da bi imeli v vseh večjih krajih mlečne restavracije, in bi lahko le-te skrbale tudi za šolske mlečne kuhinje. Razni tečaji in seminarji naj bi bili za vodilno osebo obratov, družbene prehrane in za kuharice. Te tečaje bi priredil Zavod za pospeševanje gospodinjstva s sodelovanjem

Zveze zadružnic in Zveze ženskih društev.

Delo na sektorju »Oblačenje« bo omejeno na izlozbe. Zbornice naj bi priporočale ureditev izlozbo po vrstah tkanin (volneno blago, konfekcija, otroška konfekcija, posebna blaga impregnirana proti moljem in mečkanju itd.). Potrošnika bi veljalo seznanjati z lastnostmi, kvaliteto in uporabnostjo blaga. V tem mesecu bi kazalo realizirati sklep o ustanovitvi konfekcijskega servisa v Ilirski Bistrici, seveda pa bi mu bilo treba vnaprej zagotoviti možnost prodaje svojih izdelkov.

Razen tega pa bi naše trgovine in obrtniki lahko tudi demonstrirali v svojih prostorih in izložbah sodobno opremo za kuhinjo, otroško sobo, dnevno sobo itd., sodobno gospodinjstvo literaturo in pripomočke (sokovnik, ekonom lonec, mešalec itd.).

Naš Zavod za pospeševanje gospodinjstva ima še v načrtu za ta mesec ustanovitev gospodinjstvega centra v Ilirski Bistrici, tečaje za učiteljice osnovnih šol za pouk gospodinjstva in seveda propagando, strokovne gospodinjstve literature, letake za trgovine in podobno.

Sklep koprškega posvetovanja je bil, da bo komisija za družbeno upravljanje pri OOSZL sklicala na posvetovanje predstavnike vseh v začetku omenjenih organizacij, da bi po okvirnem republiškem programu izdelali podrobnejši načrt dela.

SADJE — ZELENJAVA

Naj ne mine dan, da ne bi vsaj en obrok hrane vseboval zelenjave in sadja!

Sadje in zelenjava vsebujeta zaščitne snovi, vitamine in rudninske soli, ki so za organizem neobhodno potrebne.

Kuhaj sadje in zelenjavo pokrito, v majhnih količinah vode in čim krajši čas. Z nepravilnim kuhanjem ga popolnoma razvrednotiš.

Ne namakaj zelenjave, zlasti narezane, ker s tem izlužiš iz nje zaščitne snovi.

MLEKO

Mleko je najpopolnejše živilo. Vsebuje veliko kalcija, vitamine in visokovredne beljakovine.

Brez mleka ne moremo doseči dnevnih potreb po kalciju. To je zlasti važno za doraščajočo mladino.

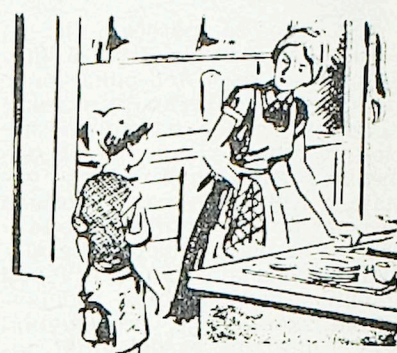
Ne tako... ampak tako

Deček: Mamica, verjemi, nisem kriv! V deski je bil velik žebelj, pa ga nisem videl.

Mama: Naj te bo sram, nepripravljaj! Uničil si nove hlače. In še opozorila sem te, da pazi, toda ti nikoli ne ubogaš. Zdaj pa hajd' domov!

Tudi če otrok zasluži, da ga okregate in strogo opozorite, ne delajte tega pred njegovimi prijatelji ali drugimi pričami. S tem mu boste vzeli možnost, da zares obžaluje prestopke, ker ga vaš postopek žali in mu vzbuja le trmo. Opravite, ko ste z otrokom na samem.

Mama: Nisem te hotela kregati pred tvojimi tovariši, toda zares je strašno, kako nemarno ravnaš s svojo obleko. V bodoče obleci za igro staro obleko, saj veš, da so nove obleke drage. In zdaj si raztrgal kar nove hlače...

Družbena prehrana - gospodarski problem

(Nadaljevanje in konec)

PERSPEKTIVNI RAZVOJ DRUŽBENE PREHRANE

Poiskali smo tovariša arhitekta Danila Kocjana, ki nam je v zvezi z daljnim razvojem bežigrskega obrata družbene prehrane povedal mnogo zanimivega. Kar poslušajmo ga!

»Družbena prehrana kakršno uvažamo pri nas nima vzorov. Tuja literatura govori le o zaprtih obratih prehrane za posamezna večja podjetja. Mi si zamišljamo vso stvar mnogo širše. Iščevo boljše kompleksno rešitev za vso bežigrsko občino. Zgraditi nameravamo ustrezni center občinske družbene prehrane z najrazličnejšimi načini in možnostmi oskrbovanja potrošnikov v skladu z različnimi njihovimi potrebami.

Sreče take družbene prehrane ostajajo še dalje tople malice, ki jih bomo z avtomobilom razvažali po raznih podjetjih. Dnevno predvidevamo 2000 do 3500 obrokov tople malice.

Prav tako bi razvažali tudi malice šolskim otrokom in sicer vsak dopoldan po 1200, torej dnevno skupaj do 2400 obrokov šolske malice.

Razen abonementov, ki se množično in kolektivno vključujejo na omenjeni način v delno družbeno prehrano, predvidevamo še več možnosti individualnega vključevanja potrošnikov. Tako bomo v družbenem obratu delili hrano tudi posameznikom, ki jo bodo sami odnašali domov, saj bi individualno razvažanje in delitev hrane

ne po stanovanjskih hišah, hrano preveč podražilo.

Za vse, ki se žele hraniti v prostorih obrata družbene prehrane, predvidevamo dve jedilnici in sicer: prvo z mizami, a drugo s stoječimi gosti v obliki samopostrežnega bifeja. Tako bomo dnevno izdajali še 1000 do 1500 kosov, 500 do 700 večerij ter 100 do 200 obrokov hrane po naročilu.

Nadalje je predviden tudi prostor, kjer bi prodajali tudi polgotova jedila, katera bi nato zaposlene gospodinjke doma same dokupile in pripravile po lastnem okusu. Nadalje predvidevamo v isti stavbi še mlečno restavracijo, delikatesno trgovino in podobno. Po neki varianti pa bi namesto tega naj bila v teh prostorih še večja restavracija z okrog 300 sedeži. Ta bi naj obratovala po gospodarskem računu ter s svojim dobičkom prispevala k pocenitvi družbene prehrane.

Vse bi moralo biti seveda funkcionalno pravilno razporejeno ter čim bolj mehanizirano, da bi tako zmanjšali proizvodne stroške. Tako nekako nam je tovariš arhitekt pojasnjeval na načrtih bodoči obrat v bežigrski občini.

...

Res lepi načrti, ki bodo — ne samo v občini Bežigrad, temveč nekako podobno tudi v raznih drugih industrijskih središčih — izdatno prispevali k zbolšanju prehrane delavskih in službenjskih družin, hkrati pa tudi razbremenili te družine, zlasti še zaposlene žene in matere ter končno — kar je tudi zelo pomembno — stvarno prispevali k povečanju realne vrednosti delavčeve plače ter tudi tako ugodno vzpodbujali k naraščanju proizvodnje oz. narodnega dohodka.

P. S.

Marta Grom: »Gospod« pripoveduje...

... Leseno otredlost sem čutil v udih, čuden drget. Da bi ga poslal k vragu, ta drget! Kadar se spreminja vreme, me prime, in za vraga, to vedno duje...

»Na dva dečka stopim!« sem rekel. Vino mi po žilah požene kri, iz mene izvirajo to neumno gesla...

Nisem še dobro sedel — v stransko izbo pivnice sem se namenil — ko sta vstopila. Skozi natakarsko okence sem ju videl. Nisem ju poznal. Nisila sta ozke, zlikane hlače in kratke, kot pravimo »hohstaplerske« povrsnike. V veliki sobi gostilnice sta obšla, sedla v bližino mojega okenca, naročila rizling in pila. Mimogrede sta se spotalaka ob otroka. Sedel je poleg matere, lizal čokolado in se razmazal okoli ust.

»Ti! Si zamorcem ušel?!« sta vprašala. Sedel sem glasno smehom.

Otrok je debelo pogledal, zajokal je.

Potem sta ošlela natakarska, podražila dekle, ki je sedelo v njuni sosesčini, nazadnje (ne vem ali sta me videla ali ne) videla sta moj dvosečni invalidski avto, ki je stal pred gostilnico in ga vzela na piko.

»Ti, čigav je pa ta?« je vprašal PRVI.

DRUGI je izpil iz kozarca in povedal moje ime.

»O! Glej ga gospoda!« je vzklil PRVI. »Avto ima? Tudi ta?«

»Mhm!« je zaburndal DRUGI. »Nu! Ne živi slabo! Nekaterim se gode kot le kaj! Pri topli peči sedijo, nič ne delajo, samo grejejo se!«

Osupnil sem, v resnici. Čemu bi tajil.

»In tudi krasno pokojnino ima? Ali ne?« je spet vprašal PRVI.

»Se razume tudi to!«

»Glej no!« PRVI se je zaničljivo zasmejal. »Star partizan in gospod!« je rekel. »In včasih je bil delavec! Navaden delavec!«

Prijelo me je, da bi jaz »gospod« stopil od onega drugega »gospoda« in bi mu pripeljal zausnoco. Se sem se zadržal, samo dvignil sem se in čisto mirno stopil k njima. K onemu PRVEMU sem se obrnil.

»Ljubček moj!« sem prijazno rekel. »Praviš, da sem gospod, da imam avto, krasno pokojnino, da se pri peči grejem... Hm... Vse to je res! Avto imam in pokojnino, pri topli peči sedim, nič ne delam, samo grejem... Ali ljubček moj! Tudi pri topli peči mi je mraz! Ali si moreš misliti... mraz je mi je...«

PRVI se mi je rahlo smejal in v meni je vzvalovila kri. Naslonil sem se na mizo in govoril, govoril...

»Ne smej se dragec!« sem zaklical. »Ne smej se! V resnici je tako! Zebe me! Zakaj? Morda zato, ker sem se takrat v hribih preveč namrazil, preveč nastradal...«

Zajel sem zrak.

»Kaj! Povem ti pravljico!« sem rekel. »Poslušaj jo!... Bil sem partizan. Prav imaš, star partizan! Lepa leta, težka leta so to bila. Borba vrh borbe in za nameček lakota in mraz... Da! Ljubček! Včasih sem stradal tako, da sem gozdne korenine grizel. Hajke so bile in jaz sem žvečel travo. Obkoljeni smo bili in jaz bi požrl strup, slišiš, še večjo smrajo, tako sem bil lačen... In v snegu sem spal, po deroči Savi plaval. Plaval sredi zime, ko je bil strupen mraz. Zobje so mi škilepetali, a jaz sem plaval naprej, pošto sem nesel... Potem je prišla pomlad. Cvetje je drhtelo, cvetela je češnja, vrnilo so se lastovice, sonce je sijalo, a sredi jasnega neba je treskalo in grmel... Okoli ušes je igral čuden koncert... Godci so igrali na puške in mitraljeze, strojnice, na bombe, topove... In potem... ne vem natančno kako se je zgodilo, samo to vem, reklo je »bum!« in moja noga se je razletela... Ha ha ha ha... Velika krvava rana je zijala namesto nje. Potem... potem so peli drugačni godci! Vse, vse je bilo v vse, vse je bilo temno!... Ej! To ti je pravljica ljubček! To ti je pripovedka! Minila je! Prav imaš! Minila... Ti jo čitaš v knjigah, čitaš jo kot Karla Maya... Ha ha ha ha...«

Za hip sem utihnil. Po životu me je spreletel srh.

»Da! Tisto je pravljica! Pravljica

Ljubček!« sem skoro šepetaje rekel. »Pravljica preteklih dni... A sedaj... sedaj ni pravljica! Sedaj je živa resnica! Živa sedanost! Sedaj sem ves prezeblen... Rad bi si ogrel premle ude, rad bi si celo nogo ogrel, tisto nogo, ki je nimam več in ki jo še vedno čutim in v katero me še vedno zebe... Pri zakurjeni peči me zebe ljubček... zebe me v tisto nogo, ki je ni...«

Nekdo me je rahlo prijel za roko, ne vem kdo je bil, a jaz se nisem zaključil svoje pripovedke. Zagledal sem se v čevlje PRVEGA.

»Glej!« sem rekel in glas mi je bil čuden mehak. »Včeraj so mi prinesli nove raztegljive nogavice. Prinesli so mi lepe, svetleče čevlje; natanko take kakršne imaš ti... Nataknil sem prvo nogavico in ko sem natikal drugo, sem jo moral pripeti z risalnimi žebliki... Čudno! Kajne! Z žebliki sem nogavico pripel in žebliki-ke sem v nogo zapicil in nič me ni bolelo... Ha ha ha ha...«

Popadel me je divji smeh. PRVI se je zdrznil, a jaz sem se še in še smejal. Na ves glas sem se smejal.

»Vidiš! Tako je! Natanko tako!« sem skoro zaklical. »Tak gospod sem. Pri zakurjeni peči sedim, v mehki posteleži ležim, v avtu se vozim in mi je žal, stokrat žal... Dal bi ti avto i peč i mehko posteljo za moje zdravje, za mojo nogo, za tisto nogo, ki je ni več in v katero me še vedno zebe...«

Upelhal sem se. Na čelu sem začutil znoj. Dva tršata kmeta sta me držala. »Pustite smrkačave!« sta rekla.

Dali so mi kozarec vode. Izpil sem ga do dna.

Onadva pa sta še vedno sedela za mizo. PRVI je sedel s povešeno glavo, DRUGI, mlajši je zaril obraz v dlani...

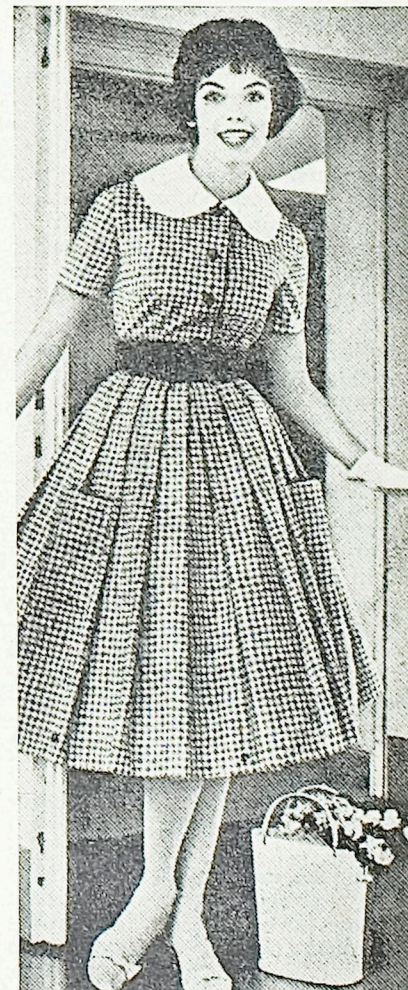
Stal sem vzravnan. Hotel sem oditi, a hipoma sem se premislil. Nekaj v meni se je zganilo, zaklical sem:

»Saj sta pridna fanta! Rad vaju imam! Iskreno rad!«

Sprožil sem desnico:

»Dajta mi roko!« sem zaklical.

»Dajta mi jo...«

Mladostna pepita obleka z belim ovratnikom, širokim pasom in natočenim krilom

Angelca Ocepкова

V ponedeljek, 1. junija, je po dolgi in hudi bolezni umrla v Ljubljani podpredsednica Republiškega zbora Ljudske skupščine LRS, predsednica Zveze ženskih društev Slovenije, članica CK ZKS in Ljudska poslanka Angelca Ocepkova.

Pred 47. leti je začela svojo življenjsko pot v Polju pri Ljubljani v revni delavski družini. Že kot trinajstletno dekletce je hodila na delo v Ljubljano. Kmalu je spoznala številne človeške tegobe, težko življenje delavca, njegovo brezpravnost in izkoriščanje. Kmalu je tudi dokumela, kdo je temu kriv: družba. To spoznanje jo je pripeljalo v vrste borcev za boljše in lepše življenje, med komuniste. Brez omahovanja, brez bojzani ali kakršnihkoli kompromisov je stopila na borbeno in revolucionarno pot. Vsa se je posvetila novemu delu in v vseh dolgih letih gospodarskih kriz in pozneje narodnoosvobodilne borbe ni bilo naloge, ki je ne bi izpeljala, ali poti, ki je ne bi prehodila. Šla je skozi zapore in mučna zasliševanja, bila je med tistimi, ki se jih je takratni režim bal in na nje budno pazil. Z začetkom vojne se je začelo njeno borbeno delo, najprej kot ilegalke sredi okupirane Ljubljane, pozneje v partizanih.

Kot vedno je bila tudi tu zopet sredi dela med ženami. Čudovito jih je znala spodbujati, pridobivati in jim vlivati pogum, žene pa so ji neizmer- no zaupale in ji sledile. Zato ni čuda, da so jo leta 1943 izvolile za prvo predsednico SPZZ. Od takrat pa do svoje prezgodnje smrti je ostala na čelu ženskih organizacij. Aktivno pa je delala tudi na drugih področjih, na vse strani je razdajala svoje kipeče življenjske sile. In sredi tega neutrudnega in plodnega dela je ugasnila, izgorela, ker je pozabila nase in je razdala svoje sile soljudem.

Državni pogreb Angelce Ocepkove, prvoborke za pravice delavskega razreda, je bil v Ljubljani v sredo, 3. junija. Njeni posmrtni ostanki so ležali v avli Ljudske skupščine LRS. V veliki bolečini in globoki žalosti so se od nje poslovili ožja družina in vsi njeni številni sodelavci, prijatelji in znanci.

IZ DELA IN ŽIVLJENJA NAŠIH BRIGADIRJEV NA CBE

»Tudi v prihodnje med najboljšimi«

V počastitev Dneva mladosti in rojstnega dne maršala Tita je Glavni štab mladinskih delovnih brigad proglasil več mladinskih delovnih brigad za šestkrat udarne, med njimi goriško MDB »Janko Premrl-Vojko«, za petkrat udarno je bila proglašena III. ljubljanska MDB »Franc Rozman-Stane«, že drugič je bila pohvaljena I. gorenjska brigada »Staneta Zagorja«, prvič so bile pohvaljene V. ljubljanska brigada »Moše Pijadeja«, prekmurška in novomeška brigada, a prva koprška MDB »Srečko Kosovel« je dobila razen posebne pohvale še prehodno zastavo Glavnega štaba kot najboljša brigada na sektorju Negotin—Demir Kapija. Konec maja pa je bila goriška MDB »Janko Premrl-Vojko« proglašena že za sedemkrat udarno mladinsko delovno brigado.

»Ze dve dekadi sta za nami, dvakrat smo bili proglašeni za udarno mladinsko delovno brigado in najbolj smo ponosni, ker pred našo barako vihra prehodna zastava Glavnega štaba, ki smo jo prejeli kot najboljši graditelji na odseku Negotinovo—Demir Kapija.« Tako nam pišejo naši brigadirji iz koprškega okraja in nadaljujejo:

»Pozabljali smo že na prve žulje, na bolečine v križu, na utrujenost, ki se nas je lotevala prve dni — v spominu so nam ostali le veseli trenutki in nemirno pričakovanje, kako bo ocenjeno naše delo.

Delo ni lahko in preglativce nam dela vročina, saj takšne kot je tu, verjetno nimate te dni v koprskem okraju. In kljub temu prednjačimo, saj je naš dekadni odstotek razveseljivo velik: normo presegamo za 22 % in smo prvi na odseku Negotinovo—Demir Kapija.

Vzpostavili smo tesne stike s prebivalci. Radi nas imajo in na vsakem koraku je čutili njihovo hvaležnost, ker gradimo mladina enega izmed najbolj pomembnih komunalnih objektov v državi. In z njim gradimo mostove med našimi narodi, zblizuje jih in že sedaj tke se tesnejše vezi med Slovenci in Makedonci.

Makedonci so zelo ljubezni, da o njihovi gostoljubnosti niti ne govorimo. Vabijo nas na najrazličnejše prireditve in z neverjetnim zanimanjem prisluhnejo slovenski narodni pesmi. Marsikateri izmed njih pozna Slovenijo, pa zato nas podrobno sprašujejo, kako je pri nas, kaj gradimo, kako živimo. Vse jih zanima in vsi si želijo, da bi sedanje srečanje v prihodnje še bolj utrdili, da bi se še bolj zblizali in še temeljiteje poglobili bratske odnose.

Minulo soboto smo v Demir Kapiji prisostvovali uprizoritvi Čopičeve komedije »Nikolajna Bursać«, ki jo je z izredno doživljatostjo posredovalo Narodno pozorišče iz Beograda. Prepričani globokih vtisov smo se v prijetnem večeru vračali s predstave ob bregovih Vardarja v Prždevo in tam nas je čakalo veliko presenečenje.

Prisluhnili smo poročilu o uspehih, ki smo jih dosegli v drugi dekadi. In ko smo zvedeli, da smo prejeli kot najboljši na našem odseku prehodno zastavo Glavnega štaba, nas je prevzelo nepopisno veselje. Objemljanja ni bilo ne konca ne kraja. Vmes so

odmevali minerski pozdravi in zaplesali smo kozarčsko kolo.

V počastitev Dneva mladosti smo priredili tudi športna tekmovanja med brigadami našega in drugih naselij. Tekmovali smo v nogometu, streljanju z zračno puško in v šahu. Pohvaliti se pa moramo, ker je naša brigada v tem tekmovanju zasedla prvo mesto v streljanju z zračno puško.

Poseben poudarek proslave Dneva mladosti je bil v sprejetju brigadirjev v Ljudsko mladino Jugoslavije. Tako se je število članov naše mladinske organizacije znatno povečalo in odslej bomo lahko še bolj razširili delo na vseh področjih našega tukajšnjega življenja.

Naj bo za ta teden dovolj, o delovnih uspehih v tretji dekadi vam bomo sporočili prihodnjič. Predvidevamo pa, da bomo takrat zapisali: »Tudi v tretji dekadi smo obdržali prehodno zastavo Glavnega štaba!« Tako zaključujejo svoje pismo pripadniki I. koprške dvakrat udarne mladinske delovne brigade »Srečko Kosovel«.

Mladim nosilcem Štafete mladosti iz Senožec naj bo gornja slika v spomin na dan, ko so z radostjo ponesli štafeto palico s pozdravi in čestitkami tovarišu Titu za 67. rojstni dan

UVOZ IN IZVOZ IZ KOPRSKE LUKE

V prvem četrtletju 1959 je bil iz koprške luke tale uvoz in izvoz:

V januarju je izvoženih 264 ton obdelanega in neobdelanega lesa. Izvoz so opravile tuje ladje. V februarju je znašal uvoz 931 ton (banane, pomaranče, rožičja moka), od tega z našimi ladjami 325, s tujimi ladjami 606 ton. Z našimi ladjami so odpeljali v Izrael 250 ton neobdelanega lesa. V marcu je bilo uvoženih 122 ton tovarov, t. j. 121 ton banan iz Asmare (Eritreja) in 1 tona iz Trsta. Banane je pripeljala etiopska ladja. Naša ladja je odpeljala v Izrael 514 ton neobdelanega lesa. V aprilu znaša uvoz 1159 ton, od tega je japonska ladja pripeljala 260 ton rib (palamida), ulovljenih v vodah Južnega Atlantika, nemška, etiopska in honduraška ladja so pripeljale v Izrael 400 ton neobdelanega lesa.

Ajd

Pogodbeno sodelovanje se širi

Kako potekata odkup in prodaja sadja ter zelenjave pri kmetijskih zadrugah v Šmarjah, Luciji, Izoli in Bertokih je brez dvoma za vsakogar zanimivo. Zato smo obiskali te zadruge in izvedeli:

KZ Šmarje pri Kopru je sklenila s kmetijskimi proizvajalci 365 kooperacijskih pogodb za paradižnik, grah, česen, zgodnji krompir, fižol v stročju, čebulo itd. Skupno za — 1709 ton. Samo KZ Šmarje bo dobavila kupcem v Sloveniji in Hrvaški 179 ton graha, 161 ton krompirja in 120 ton česna. Do 1. junija pa je zadruga že odposlala 87 ton graha, 1 tona krompirja in 3,5 tone česna.

Kmetijska zadruga Lucija — Portorož je sklenila 682 kooperacijskih pogodb za grah, zgodnji krompir, fižol v stročju, vrtno jagode, papriko za vlaganje, bučke, kumare, česen in čebulo v skupni teži 1095 ton. Obvezala pa se je tudi, da bo grosistom v Kopru, Umagu, Poreču, Pulju, Rovinju, Reki, Zagrebu in Ljubljani dobavila 397 ton graha, 1142 ton krompirja, 288 ton česna, 123 ton jagod, 6 ton svežega zelja in 51 ton čebule, a doslej je odkupila 93 ton graha, 214 ton krompirja, 40 ton jagod in 9 ton česna. Omeniti je treba, da je bila letošnja proizvodnja graha in česna zaradi slabega vremena in škodljivcev zelo nizka, saj je pri grahu padla do 45 ton in pri česnuh do 40 %. Prodajna cena KZ Lucija — Portorož je bila za krompir 42 dinarjev, za grah 35 do 40, za jagode 50 do 95 in za česen 35 do 40 dinarjev za kg.

Kmetijska zadruga v Izoli je že v prvih štirih mesecih letošnjega leta sklenila 204 kooperacijske pogodbe za odkup 122 ton graha, 201 tone krompirja, 60 ton fižola v stročju in 840 ton paradižnika. Do konca maja pa so realizirali odkup takole: 50 ton graha, 36 ton krompirja, 2 toni česen in 3,5 tone jagod. Večino pridelkov izolske kmetijske zadruge bodo lahko kupili potrošniki v Kopru, Ljubljani in Zagrebu, manjše količine pa tudi v Trbovljah in na Reki.

Kmetijska zadruga v Bertokih je sklenila s kmetijskimi proiz-

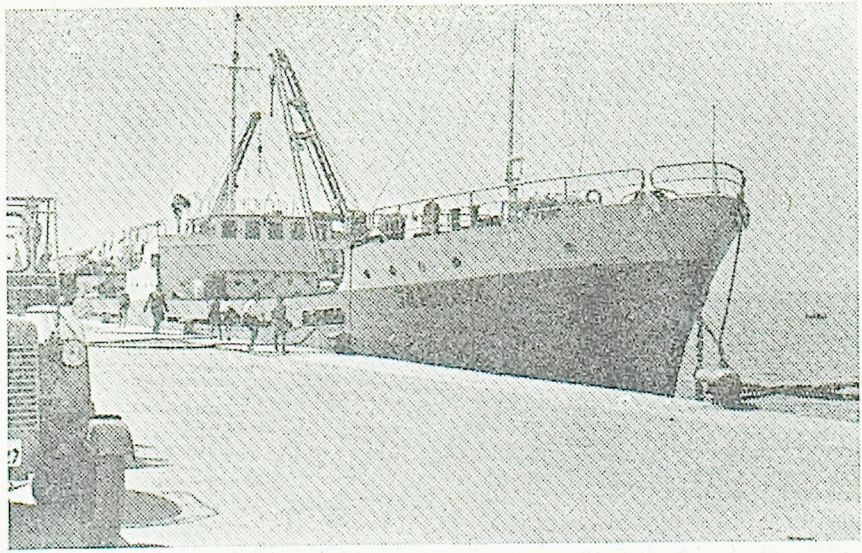
vajalci 252 kooperacijskih pogodb za kmetijske pridelke v skupni količini 3063 ton. Do konca maja je zadruga odkupila več kot 160 ton pridelkov in sicer krompir najprej po 40, potem od 16 do 30 dinarjev za kg, grah najprej po 65, sedaj po 25 do 33 dinarjev za kg, česenje v začetku po 100, sedaj po 20 do 30 dinarjev za kg in tako dalje.

Ko zaključujemo lta sprehod skozi poslovanja kmetijskih zadrug v Šmarjah, Luciji, Izoli in Bertokih lahko ugotovimo, da je pogodbeno sodelovanje zavzelo veliko širino, saj je samo v teh štirih zadrugah bilo sklenjenih več kot 1500 pogodb, katerih realizacija bo v znatni meri uspešno intervenirala na domačem tržišču, po drugi strani pa tudi vzpodbudila kmetijske proizvajalce k intenzivnejši obdelavi zemlje.

Prva morsko-rečna ladja v Kopru

V novo koprsko luko je 21. maja vplula morsko-rečna motorna ladja »Tamnava«, ki ima domovinsko luko v Beogradu. Pod poveljstvom kapitana Zgurja Viktorja je pripeljala 359 ton bom-

baža. M-1 »Tamnava« je dolga 77,64 m, široka 9,65 in visoka 4,02. Njena bruto registrska tonaža znaša 1.026 ton, neto tonaža 543 ton, nosilnost pa 1.100 ton. Zgrajena je bila v Kraljevići leta 1958.

Rečno-morska ladja »Tamnava« v novem koprskem pristanišču

Manifestacija mladosti v Sečovljah

Praznično razpoloženje bogato okrašenih Sečovelj je v nedeljo dalo še poseben pečat prvemu krajevnemu festivalu mladosti v našem okraju. Komaj je prenehalo deževati in je sonce pokukalo izza oblakov, se je skozi Sečovelje razvil pester sprevod mladine — pripadnikov TVD Partizan, sečoveljskih rudarjev in piranskih solinarjev, zadržnikov s traktorji, s piransko pionirsko ter krajevno godbo na pihala na čelu. Nad vse pester je bil pogled na skoraj 300 glavo množico udeležencev sprevoda, ki se je ustavil na novem športnem igrišču pred sečoveljskim rudnikom, kjer je bilo zborovanje.

Ta prvi festival mladosti je priredil krajevni komite Ljudske mladine v našem okraju v počastitev letošnjega jubilejnega leta KPJ in SKOJ in je dejanska prelomnica v delu mladinske organizacije v sečoveljski dolini, kjer se prepleta življenje rudarjev in mladih zadržnikov. Ta komite usmerja delo mladinskih aktivov v rudniku, na državnem posestvu Seča ter šolski in vaški aktiv. V njih je vključenih skoraj 200 res delovnih mladincev in mladink, ki se dobro zavedajo svojih dolžnosti in vloge, ki jo ima mladinska organizacija pri krepitvi socialističnih odnosov. Že sam ta festival je v vsej svoji pestrosti prikazal delavnost mladih ljudi in njihovo voljo, da si sami zgradijo objekte, kjer bodo razvijali svojo telesno in duševno moč. Zgradili so športno igrišče pred rudnikom, športno igrišče pred šolskim poslopjem in nogometno igrišče na prostoru bodočega letališča. Porabili so več kot 4500 prostovoljnih delovnih ur in dosedanja vrednost igrišč je že ocenjena na skoraj 600 tisoč dinarjev. Sedaj se bo v veliko večji

meri razširila dejavnost nogometne, odbojkarjeve, igralcev mlalega rokometu, strelcev in telovadcev. Samo na igrišču pred rudnikom so v nekaj tednih napravili z lastnimi rokami veliko. Izsušili so močvirje, uredili kanalizacijo in danes je sredi Sečovelj lepo igrišče, kjer bo moč prirediti različna tekmovanja z ekipami iz bližnjih in oddaljenih krajev. Razumljivo pa je, da takšnega delovnega uspeha ne bi dosegli sami, če ne bi naleteli na široko razumevanje vseh krajevnih in občinskih političnih ter oblastnih činiteljev in tudi na razumevanje posameznikov. To najbolj priča prapor, ki ga je v nedeljo razvil sekretar občinskega komiteja ZKS Piran Gustav Guzej in ob tej priložnosti dejal, da je iniciativa mladih rudarjev, solinarjev in kmetov in učencev osnovne šole vzgleden primer izpolnjevanja programa in statuta Ljudske mladine in ZKJ. Na praporu so imena 21 podjetij in organizacij ter 57 posameznikov, ki so kakorkoli priskočili na pomoč, da so v Sečovljah zgradili športne objekte, kjer bo odslej zbirališče mladine.

Poljaki o koprskem pristanišču

Gradnja koprškega pristanišča je našla svoj odmev tudi v inozemskem strokovnem tisku. Tako prinaša poljska revija »TECHNIKA I GOSPODARKA MORSKA« v svoji marčni številki članek ing. M. Wegrzyna o gradnji Severne obale v Kopru. Tri strani dolg članek je bogato ilustriran s petimi risbami in dvema fotografijama same gradnje. Uvodoma pisec navaja podatke o legi mesta Kopra in o programu iz-

gradnje pristanišča, v nadaljevanju se največ zadržuje na projektu in izgradnji prve podetape Severne obale. Ko pohvali domiselni projekt operativne obale in dobro organizacijo same gradnje, zaključuje spis z mislijo, da je gradnja prve podetape operativne obale v Kopru vredna upoštevavanja, kajti dobro premišljen projekt in izvedba dokazujeta, da se lahko z dobro organizacijo zgradijo hitro in s skromnimi sredstvi objekti, za katere se običajno potrebujejo težki in dragi stroji.

Nova ladja

»KUMROVEC« se imenuje nova tovorna ladja, ki jo je kupila »Kvarnerska plovdba« iz Reke. Ladja ima 9000 ton nosilnosti in jo je podjetje te dni prevzelo v Hamburgu. Ladja bo prvič pripeljala v domovino v mesecu juliju letos.

Tuje ladje v Kopru

V mesecu maju so poleg dveh domačih ladij priplule v novo koprsko tovorno pristanišče še naslednje tuje ladje:

Italijanska ladja »TACITO« (domača luka Benetke) je pripeljala 294 ton limon. Nemška ladja »THERESE HORN« (domača luka Hamburg) je pripeljala 55 t banan. Italijanska ladja »DUE FRATELLI C« (domača luka Benetke) je pripeljala 320 ton limon in italijanska ladja »NOVA FIDES« (domača luka Benetke) je tudi pripeljala 315 ton limon. Tako je do konca meseca maja pristalo letos 6 domačih ter 14 tujih ladij; od tega 4 nemške, 3 italijanske, 2 etiopske, 2 izraelske in po ena grška, honduraška in japonska ladja.

Beograjsko podjetje namerava zgraditi še nekaj morsko-rečnih ladij z večjo nosilnostjo. Ajd

Ilirska Bistrica praznuje

(Nadaljevanje s 1. strani)
fašistični osemnajstletanski postojanki. Obkolili so jih in ker se črnosrajčniki niso hoteli predati, so partizani napadli ter v spopadu ubili dva, enega pa težko ranili. Sebe po treh žrtvah so fašisti uvideli, da se je bolje predati kot nadaljevati boj in partizani so jim odvzeli orožje ter opremo, nato pa jih pognali proti Ilirski Bistrici.

Ze zgodaj jutraj, 4. junija, so fašistične tolpe pridrvele v brkinske vasi. Nagnali so ljudi iz hiš. Oropali so domačije, nato pa zažgali sedem vasi. Zgorelo je 106 stanovanjskih hiš in 102 gospodarski poslopji. Po končanem ropanju in požigu so pod vasjo Killovce postrelili 20 moških, nato enega še v Merečah ter tri v Spodnji Bitnji. Drugi dan so fašisti obesili na trgu v Ilirski Bistrici mladotnega Josipa Čeligoja iz Topolca in očeta treh otrok Pecmana iz Smrija. Na Mali Bukovici pa so obesili brata Josipa in Franca Grka.

Iz izropanih in požganih vasi so fašisti odpeljali 462 ljudi v razna taborišča. Na svoje domove so se vrnili šele po kapitulaciji Italije, mnogo izmed odpeljanih pa je pomrlo v internaciji. V počastitev teh dogodkov si je zato prebival-

stvo ilirskobistriške občine izbralo 4. junij za svoj občinski praznik, ki naj spominja današnji in poznejše rodove na velike žrtve, ki jih je dalo naše ljudstvo za osvoboditev. D.D.

Slovo vzglednega delavca

Te dni se je poslovil od svojega kolektiva in odšel v zasluženi pokoj uslužbenec okrajnega zavoda za socialno zavarovanje v Kopru Stane Teršar, ki je pred nekaj dnevi dopolnil 60 let življenja, hkrati pa nabral za pokojnino 35 delovnih let.

Delaven in izredno skromen je tovarš Teršar predsedal vse dni in tudi marsikatero noč za svojo delovno mizo, da so lahko upokojeenci pravočasno dobivali svoje prejemke. S svojjo marljivostjo in skromnostjo pa je hkrati ugodno vplival na vzgojo mlajše generacije uslužbencev.

Razen svoje službe je imel tovarš Stane le še enega konjička: petje. Prepeval je že v mladih letih pri tržaškem zboru Ilirija, zdaj pa že vrsto let pri koprski Svobodi.

Poldrugo leto starega je Stanka povozil vlak in mu odrezal desno roko v komolcu. Z veliko težavo se je zato prebijal skozi življenje in se je imel vedno zahvaliti le svoji neznanjski vztrajnosti, da je vzdržal v boju za obstanek, ki so mu ga razen tega tako zelo grenili še fašisti. Zato mu zdaj, ko je v svobodni domovini dočkal zasluženi pokoj, vsi znanci in prijatelji, želijo, da bi ga v zdravju in sreči užival še mnogo let.

ROKOMET IDRIJA SE VEDNO PRVA

V nedeljo je bila v Idriji prvenstvena rokometna tekma primorske podzveze med primorskima favaritoma Ajdovščino in Partizan-Rudarjem iz Idrije. To je bila odločilna tekma in po grobi igri so zmagali Ajdovci z rezultatom 16:7 (7:3).

Za grobo igro je delno kriv tudi sodnik, ki je v začetku spregledal nekaj neljubih izpadov. Proti sojenju je občinstvo ostro protestiralo, vendar večkrat na nešportni način.

V skupnem plasmanu vodi s prednostjo dve točki Idrija pred Ajdovščino, ki bo morala odigrati še tekmo z rokometarji Nove Gorice. Vse kaže, da bo Idriji uspelo obrzdati prvenstvo in da se bo plasirala med kandidate slovenske rokometne lige.

JURE

RAZPIS

za sprejem dijakov za šolsko leto 1959/60 in sicer:

20 dijakov v navtični odsek
20 dijakov v strojni odsek
15 dijakov v ladjedel. odsek.

Pogoji za sprejem v šolo so:

1. da je kandidat z uspehom dovršil csemrazredno osnovno šolo ali nižjo gimnazijo;
2. da bo z uspehom opravil sprejemni izpit iz materinske in matematike;
3. da je telesno in duševno zdrav in sposoben za pomorsko službo, kar bo ugotovil šolski zdravnik z zdravniškim pregledom pred sprejemnim izpitom; zdravniški pregled kandidatov za ladjedelniški odsek ni obvezen;
4. da je kandidat ni starejši od 17 let.

Zdravniški pregledi in sprejemni izpiti bodo 25., 26. in 27. junija 1959 ob osmi uri v Pomorski srednji šoli v Piranu. Prijave za sprejem morajo biti kolkovane s 30 dinarjev državne in z 20 dinarjev občinske takse (takse občine Piran). Prijave je treba poslati ravnateljstvu Pomorske srednje šole v Piranu najkasneje do 22. junija 1959. K sprejemnemu izpitu morajo kandidati prinesiti zadnje šolsko spričevalo (dijaško knjižico), rojstni list (izpisek iz matične knjige), mnenje osnovne šole, kjer je kandidat dovršil zaključni razred, o sposobnosti in nagnjenosti kandidata. Če kandidat ne prosi za vpis neposredno potem, ko je končal osnovno šolo, tega mnenja ni treba predložiti. Omenjene listine lahko priloži že k prijavi.

Nekolkovanih prijav (prošenj) ravnateljstvo Pomorske srednje šole ne bo upoštevalo.

Sola ima svoj internat, v katerem lahko stanujejo in se hranijo vsi dijaki, proti mesečni vzdrževalnini din 6000.-.

Absolventi se lahko zaposlijo na ladjah ali v podjetjih in ustanovah pomorske ali sorodne dejavnosti, industriji in obrti. Mogoče je tudi nadaljnji študij na višji pomorski šoli ali odgovarjajoči fakultetah.

Ravnateljstvo
POMORSKE SREDNJE ŠOLE
V PIRANU

4. JUNIJ — DAN KRVO- DAJALCEV

V četrtek smo tudi v koprskem okraju praznovali dan krvodajalcev. Ob tej priložnosti je bila vrsta prireditvev s podelitvijo diplom ter zlatih in srebrnih značk tistim, ki so doslej največkrat darovali svojo kri za druge. Letos sta dobila diplomi Andrej Miklavčič iz Postojne, ki je daroval kri že 39-krat, in Julij Lenassi iz Portoroža za 23-kratno oddajo krvi. Srebrne značke pa so dobili Antonija Jaklič iz Koprja, Stanko Skopin iz Izole, Ivan Komar iz Pirana, Dušan Primc in Franc Škerlevar iz Ilirske Bistrice, Stane Fabjan iz Divače, Jožefa Miklavc iz Sežane ter Pavla Mihalič in Ludvik Bonaca iz Pirana.

DOLENJA VAS

V Dolenji vasi vsako leto praznujejo obletnico partizanskega napada na okupatorjevo kolono na Gaberku. Ta blesteča akcija ne predstavlja samo vojaške zmage nad sovražnikom, pač pa je njen pomen globlji, saj je kaznovala zločin nacistične in demobranske drhali, ki je nekaj dni pred postrelila ujete partizane ter več vaščanov. Letošnja proslava bo v nedeljo, 7. junija popoldne, in bo združena s proslavo 40. obletnice ustanovitve KPJ.

TUDI V SEŽANI SO PROSLAVILI DAN MLADOSTI

V lepi in prostorni dvorani sežanskega telovadnega doma je bila v torek zvečer akademija TVD Partizan Sežana, posvečena Dnevu mladosti. Na akademiji, ki je bila zelo dobro obiskana, so nastopili pionirji in pionirke, mladinci in mladinke ter članice. Vsi nastopajoči so dokazali, da je bilo njihovo izvajanje vaj plod požrtvovalnega dela, ki je značilno za vse člane društva.

SENOŽEČE

Skozi Senožeče teče hudournik, ki pomeni domačinom toliko, kolikor pomeni velika reka za velemoste. V ta hudournik se stekajo razne odplake in le-te širijo neprijeten vonj. Ze lani je bilo namenjenih dokaj finančnih sredstev za ureditev hudournika, vendar pa se je vse zataknilo pri izdelavi načrtov. Vsekakor bi bilo prav, če bi z večjo prizadevnostjo odstranili v Senožečah smrad, ki ga povzroča hudournik, s tem da bi takoj poskrbeli za njegovo regulacijo.

Kino

KOPER: 5. junija francoski film ČRNI DOSIJE; 6. in 7. junija francoski barvni film cinemascope NOTERDAMSKI ZVONAR; 8. in 9. junija mehiški film UPOR OBESENECEV; 10. junija francoski film ČRNI DOSIJE; 11. junija japonski film GODZILA.

IZOLA: 5. in 10. junija jugoslovanski dokumentarni film OD SCHWARZWALDA DO CRNEGA MORJA; 6. in 7. junija mehiški film UPOR OBESENECEV; 8. in 9. junija francoski barvni film cinemascope NOTERDAMSKI ZVONAR; 11. junija madžarski film POLZASTE STOPNICE.

PIRAN — 5. junija sovjetski barvni film TIHI DON, III. del; 6. in 7. junija ameriški barvni film V POMLADI ŽIVLJENJA; 8. in 9. junija ameriški barvni cinemascope HELENA IZ TROJE; 8. in 9. junija italijanski barvni film CASTA DIVA; 10. in 11. junija jugoslovanski film VELIKO STOLETJE.

Barba Vane pravi...

Zadnjič sem se bil spustil na turistično področje, pa so mi potem takoj očitali, da zaradi gozda ne vidim dreves, kot pravijo, ker sem se omejil le na nekaj primerov, dela pa bi bilo na tem nič koliko, če bi hotel oskrbniti prav vse pomanjkljivosti. Pravili so mi, naj kar po Kopru pogledam po hišnih pročeljih pa med hišami, nad cestami in še kje, kako ven in ven visijo cunje in bele zastave v obliki plenit in gat in česa vem še kaj z raznih oken tudi na najbolj prometnih in izpostavljenih ulicah. Spravili so me na misel, da bi napravil obhod po mestu in se lotil fotografskih motivov te antituristične propagande s perilom — bo vsaj imel sodnik za prekrške lažje stališče pri odrejanju kazni — kajti tako početje je nekje z občinskim odlokom prepovedano, le da se prizadeti poživljajo nanj.

In ko sem že na turističnem področju, pa skočimo še v Postojno. Obregniti se mislim na tisto »odpadno« pot, ki vodi izpod stopnic pod železniško postajo v mesto. Odpadna pravim zato, ker je pravo skladišče d... in vseh mogočih odpadkov — od kurjih in mačjih pa do starih loncev in čevljev. Mar so pristojni za mestno čistočo res po nojevo prepričani, da se nihče izmed številnih turistov, ki obiskujejo slavno Postojnsko jamo, ne more po tej

PORTOROŽ — 6. in 7. junija sovjetski barvni film TIHI DON, III. del; 8. junija italijanski film CASTA DIVA; 9. junija francoski barvni film cinemascope NOTERDAMSKI ZVONAR; 10. junija ameriški barvni film cinemascope HELENA IZ TROJE; 11. in 12. junija jugoslovanski film VELIKO STOLETJE.

SKOFIJE: 6. junija italijansko-francoski barvni film LUCREZIA BORGIA; 7. junija argentinski film ANDALUZIJSKA LJUBEZEN; 10. junija X. SESTAVLJEN PROGRAM DOMAČIH FILMOV.

POSTOJNA: 5., 6. in 7. junija ameriški barvni film cinemascope DAVEK NA KRUTOST; 9. in 10. junija jugoslovanski film TUJA ZEMLJA. PIVKA: 6. in 7. junija ameriški barvni film MED NEBOM IN ZEMLJO; 10. in 11. junija ameriški barvni film ZELI ME.

SEŽANA: 6. in 7. junija ameriški barvni film ČLOVEK S PUSKO; 9. in 10. junija ameriški film NA DALJNEM ZAPADU; 11. in 12. junija jugoslovanski film H-8.

PRESTRANEK — 6. in 7. junija slovenski film VESNA, I. del; 10. in 11. junija francoski film EDVARD IN KAROLINA.

POZIV

Društvo upokojecev v Kopru opozarja

vse svoje člane, naj čimprej dvignejo legitimacije za znižano vozniino. Tisti pa, ki se še niso priglasili za te legitimacije, naj to opravijo do 31. junija tega leta. Po tem roku Društvo upokojecev v Kopru ne bo več posredovalo teh legitimacij. Odbor.

RAZPIS

ZA TEČAJ POLITIČNE ŠOLE PRI CK ZKS
(od 1. septembra 1959 do 31. januarja 1960)

Tečaj Politčne šole je namenjen predvsem delavcem in delavkam v industriji in kmetijstvu, ki so se uveljavili v organih delavskega in družbenega upravljanja, v organih oblasti, sindikatih, društvi itd., in jim daje potrebno širše znanje iz politične ekonomije in znanstvenega socializma.

Prijave z osebnimi podatki, s podatki o dokončanih šolah, o osnovnem poklicu, zaposlitvi, višini mesečnih prejemkov ter tudi o stazu in funkcijah v političnih organizacijah in družbenih organih pošljite najkasneje do 30. junija 1959 na upravo Politčne šole pri CK ZKS, Ljubljana, Parmova 39, in tudi na svoj občinski komitej ZKS.

O sprejemu v tečaj in internat, ki je pri Politčni šoli, bo vsak posameznik pisмено obveščen, in sicer najmanj 14 dni pred pričetkom tečaja. Podrobnejše informacije dobite na upravi šole oziroma na občinskem komiteju svojega področja.

Komisija za sklepanje in odpovedi delovnih razmerij Kombinata konzervne industrije »DELMARIS« Izola razpisuje natečaj za

2 kurjača

Pogoji: ustrezna kvalifikacija in praksa. Plača po tarifnem pravilniku podjetja. Nastop službe takoj ali po dogovoru.

Ponudbe sprejema personalni oddelek podjetja.

rožu. Zaradi izredne dolžine vam povem le nekaj odlomkov:

»Tolažljivo pismo.

Predragi Vane!

Ko se spomnim nate, Vane, se mi kar srce vname — od same tuge in gorja, da bi pač tega v Tvojem kotičku ne našla! Res je bilo zelo žalostno! V Tvoji stiski in nevarnosti Te kar pomilujem. Od kod? Iz Postojne prišel je glas? Kot kaže, Ti res strežejo po življenju. Dobro, da se zavaruješ in še naprej jezike zavezuješ — kar človek zasluži, to se mu za plačilo da. To me veseli, da še kdo vsaj od Tebe pod nos dobi. Kaj Ti nek ponujajo razna dela! Ti kar ostani in se jim ogni, oni pa naj kopljejo. namesto da po kotih posedajo in neumnosti stresajo...»

In tako dalje — vse v rimah, istrskih jambih in drugih pesniških oblikah — bere se kot kaka Odisejada, le da meni visijo urednikove škarje za vratom, pa vam zato, drage bralke in bralci, ne morem posredovati izvirnega pisma, ki me je do srca ganilo in se zanj svoji privrženci tudi od srca zahvaljujem. Saj pravim (pa mi še Juca verjame) — da bodo ženske moja smrt: ene me napadajo, druge me branijo, dokler ne bo moja plešasta glava klonila v večno pozabljenje. Vsaj eno skrb pa sem si snel z rame; zdaj sem zavarovan za vse primere in Juca lahko z vedrim srcem čaka na moj konec...

Lepo vas do prihodnjega pozdravlja vaš

Vane

Iskrena zahvala vsem, ki so v tako velikem številu spremili mojega moža

SLAVKA MANKOČA
upravnika »Stare kavarne« v Kopru

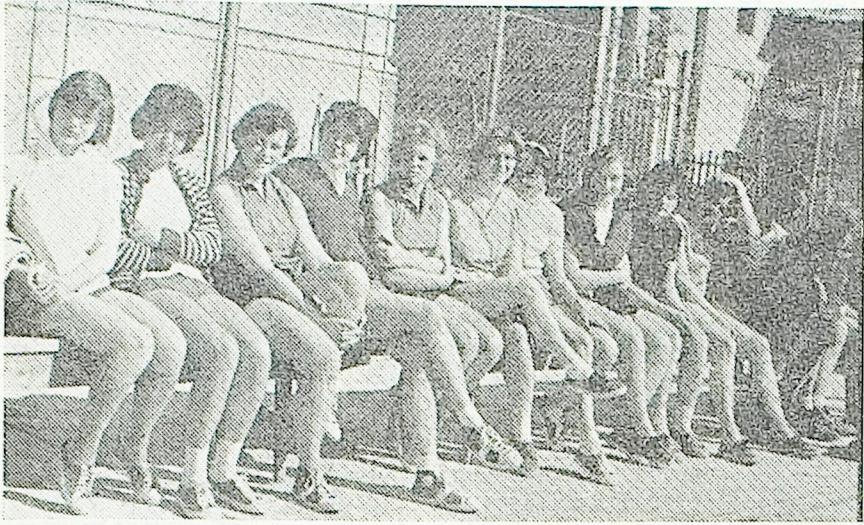
na njegovi zadnji poti dne 28. maja 1959 na pokopališču v Skoecjan pri Kopru. Toplo se zahvaljujem vsem darovalcem vencev in cvetja, posebno zahvala pa Gostinski zbornici za okraj Koper ter sindikalni podružnici gostincev in kolektivu »Stare kavarne«.

Za tople poslovilne besede izrekam zahvalo tov. Hribarju, koprski godbi, pevskeemu zboru Svobode Koper in pevskeemu zboru Postojna. Iskrena zahvala dr. Kastelicu, dr. Ferfolgu, dr. Troštu, dr. Ambrožiču, dr. Komarju, primariju bolnišnice v Izoli, dr. Zidariču, dr. Možini in dr. Verliču, zdravniškemu osebju in vsem ostalim, ki so pokojniku lajšali trpljenje, izkazali poslednjo čast ter sočustvovali z nami.

Koper, 7. junija 1959.

Zalujoči žena Marta, hčerka Tatjana
in ostalo sorodstvo

TELESNA VZGOJA ★ ŠPORT ★ ŠAH ★ TELESNA VZGOJA ★ ŠPORT ★ ŠAH ★ TELESNA VZ

Ženska košarkarska ekipa postojnske gimnazije

VI. KOLO PRVENSTVA V REPUBLIŠKIH KOŠARKARSKIH LIGAH

SLAVJE V ILIRSKI BISTRICI

Koper še nadalje vodi v okrajni ligi

Nedeljsko šesto kolo prvenstva v I. in II. republiški košarkarski ligi je poteklo v znamenju srdečega finiša v borbi za točke. Zadnjeplasirani v I. ligi postojnski Partizan se je brez vsakršne nade na uspeh podal v Kranj, kjer je v dvoboju s tamkajšnjim Triglavom doživel šesti poraz. Drugače pa je bilo tudi tokrat v Ilirski Bistrici. Partizanovi košarkarji so v derby srečanju za drugo mesto v II. ligi sijajno zaigrali in ob odlični podpori domačega občinstva spravili na kolena solidno vrsto močanskega Partizana iz Ljubljane. V okrajni košarkarski ligi sta bili v nedeljo na sporedu dve tekmi. Piran je gostoval v Postojni, Sežana pa v Ilirski Bistrici. V obeh srečanjih so zmagali domači košarkarji, vendar je Sežana vložila na tekmo v Ilirski Bistrici protest, ki bo po vsej verjetnosti ugodno rešen za Sežano.

Triglav : Postojna 64:42 (40:19)

V večerni tekmi pod reflektorji je postojnski Partizan nastopil v Kranju pred 300 gledalci v naslednji postavi: Bazjako (14), Pellachier (10), Tavčar (10), Bajc (4), Makarovič, Bauder (2), Jurca, Orel (2), Biasizzo ter Čigon.

V prvih minutah igre sta se na-

sprotniki enakovredno borila. Po stanju 7:7 in 16:14 v korist Triglava pa je močan nalič docela onesposobil pešeno igrišče za igro, vendar sodnik Klotnik iz Ljubljane, ki je sam vodil tekmo, srečanja ni prekinil. Do konca polčasa je domača petorka z odličnim Petričem (27) na čelu nezadržno polnila koš gostov in zaključila prvi del igre z izidom 40:19 v svojo korist.

V drugem polčasu so bili Postojnčani enakovredni partner domačim, vendar visoke razlike iz prvega dela igre v nobenem primeru niso mogli več nadoknaditi. Najboljši igralec Partizana je bil Bruno Bazjako, solidna pa sta bila tudi Tavčar in Pellachier. Omenimo naj še, da je KZS v preteklih dneh registrirala neodigrano tekmo Postojna-Maribor z rezultatom 20:0 p. f. v korist Maribora. Lestvica po šestem kolu je naslednja:

1. Odred 12, 2. Maribor 7, 3. Rudar

7, 4. Branik 6, 5. Triglav 4, 6. Svoboda 4, 7. Medvode 2 in 8. Postojna brez točke.

Ilirska Bistrica : Moste 69:61 (41:25)

Sodnikoma Walasu iz Ljubljane in Bajcu iz Postojne se je domače moštvo pred 600 (!) gledalci predstavilo v naslednji postavi: M. Grlj (2), R.

Grlj (11), Stemberger (23), Prosen (15), Lenarčič (16), Kopriva (2), Znidaršič in Stefan.

Domači igralci so odlično začeli, zavečajoč se, da bo postal zmagovalce srečanja spomladanski prvak v II. republiški ligi, kajti ljubljanska Olympia nastopa v ligi izven konkurence. Pri trenutnem rezultatu 30:12 v korist Ilirske Bistrice je bilo že povsem jasno, kdo bo zmagovalce srečanja. Domača vrsta je ob silnem navdušenju številnega občinstva nezadržno diktirala naporen tempo tekme, pri tem pa je na svojih nogah solidne igralce Most v povsem brezupen položaj.

V drugem delu igre je prišlo na igrišče do preobrata, ki bi bil skoraj usoden za domačo vrsto. Gostje so s skrajnim naporom rezultat najprej znižali na 56:33, kljub temu pa so imeli premalo moči, da bi porazili moštvo, ki je pokazalo doslej svojo najboljšo tekmo. Največ zasluga za zmago imajo Stemberger, R. Grlj in Lenarčič, sicer pa je treba pohvaliti vse igralce. Lestvica je po 6. kolu takšna: 1. Olympia 12, 2. Ilirska Bistrica 8, 3. Moste 7, 4. Celje 5, 5. Proletarec 5, 6. Vrhnika 4, 7. Domžale 3, 8. Skofja Loka brez točke.

Koper še nadalje vodi

V okrajni ligi so moštva dosegla v nedeljo naslednje izide: Postojna B : Piran 39:35 (17:14), Ilirska Bistrica B : Sežana 33:29 (15:16). Tekma Izola : Koper je bila zaradi slabega igrišča preložena. Lestvica je trenutno naslednja:

Koper	3	3	0	0	172:124	6
Izola	3	2	1	0	158:126	5
Piran	4	2	0	2	211:185	4
Il. Bistrica	5	2	0	3	134:193	4
Postojna	5	1	1	3	160:202	3
Sežana	4	1	0	3	138:160	2

V soboto ob 17. bo v 7. kolu I. rep. košarkarske lige nastopil v Postojni vodilni Odred iz Ljubljane, moštvo Ilirske Bistrice pa bo gostovalo v Celju. M. A.

Nastop balincarjev v Postojni

Novoustanovljeni Balinarski klub v Postojni je imel v nedeljo, 31. maja, svečano otvoritev novega balinišča, pri čigar zgraditvi so napravili člani nad 1300 prostovoljnih delovnih ur.

Ob tej priložnosti so bila na novih igriščih tudi balinarska tekmovanja, ki so se jih udeležili tekmovalci iz Ljubljane, Sežane, Ilirske Bistrice in Postojne. Posamezni dvoboji so dali naslednje izide: Ljubljana — Postojna 13:12, Postojna — Ilirska Bistrica 13:6, Postojna — Sežana 13:6 in Sežana — Ilirska Bistrica 13:1.

NAMIZNI TENIS

Trst : Koper 5:3

V nedeljo je bil v Trstu namiznoteniški dvoboj med reprezentanco slovenskih igralcev Trsta in kombinirano reprezentanco Kopr. Tržačani so slavili nepričakovano, vendar zaslužen zmago nad renomiranim nasprotnikom. Zlasti se je odlikoval Tržačan Merlak, ki je dobil vse dvoboje. Pri Koprčanih se je odlikoval le Korošec.

Gostom gre v opravičilo, da so nastopili v oslabljeni postavi. Dva najboljša igralca zaradi bolezni nista odpotovala.

Klub vsemu je treba Tržačanom čestitati k odlični igri. Prav zdaj so tik pred ustanovitvijo slovenskega športnega kluba in so razvili že široko aktivnost. V tem klubu se bo zbirala tržaška slovenska mladina in so tudi že sestavili program dela. Tako nameravajo tesno sodelovati z italijanskimi športnimi društvi v mestu ter navezati stike s športniki Jugoslavije.

Člani balinarskega društva »Sovič« iz Postojne pri urejevanju in prostovoljnem delu za zgraditev igrišča, ki so ga slovesno odprli minulo nedeljo

SLOVENSKA NOGOMETNA LIGA

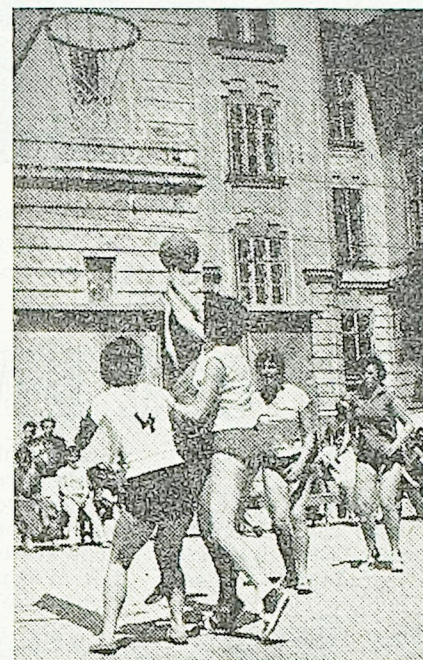
Izola še ni na varnem

Izola : Krim 1:1 (1:1)

Okrog 600 gledalcev je prisostvovalo v nedeljo odločilnemu srečanju za obstanek v slovenski ligi. Izola ni izkoristila prednosti domačega igrišča in je osvojila le točko. Zdaj je celo nevarnost, da Izola izpade, če bosta Slovan in Grafičar zmagala v zadnjem kolu, Izola pa izgubila. Seveda je tudi v tem primeru možna rešitev, če bi Izola izgubila z minimalno razliko in bi imela boljši količnik kot njena nasprotnika. Možna pa je tudi kombinacija, da se Izola znajde na tretjem mestu od zadaj. V tem primeru bo njena usoda odvisna od Odreda in Branika. Če bo Odred izgubil, Branik pa izpadel v kvalifikacijah, se bo pač treba posloviti od slovenske lige. Vse to so seveda le kombinacije na papirju, ki pa se lahko tudi uresničijo. Vsekakor bi bilo za

Izolane najboljše, če osvoje v nedeljo v Murski Soboti točko, kajti v tem primeru jim je obstanek zagotovljen.

Sodniku Lovku iz Postojne sta se moštvi predstavili v naslednjih postavah:

Po nekajletnem premoru so začela tudi dekleta ponovno igrati košarko. Na sliki jih vidimo, ko sta se pred nedavnim srečali v tekmovanju za srednješolsko prvenstvo v Postojni vrsti postojnske gimnazije in ESS iz Kopr

IZOLA: Lesjak, Gabrijelčič, Sorgo, Marchesan, Erceg, Lukin, Cerne, Jerkovič, Janus, Radovič in Bera.

KRIM: Jazbinšek, Kržin, Okretič, Campa, Razbornik, Matos, Bergel, Skraba, Marijanovič, Kastelic in Toni.

Začetek je pripadal Izoli, ki je bila prvih dvajset minut v popolni premoči. Domačini so izšli štiri kote in poslali vrsto močnih udarcev na vrata, ki pa jih je odlični Jazbinšek ubranil. Krim se je sicer pozneje otresel pritiska, vendar je Izola kljub temu imela več od igre. Vodilni gol je dosegla Izola iz gneče po Radoviču v 33. minuti. Gostje pa so povsem nepričakovano izenačili v zadnji minuti. Sicer odlični Erceg je povsem nenevarno žogo ustavil z roko v kazenskem prostoru in Kastelic je enajstmetrovko s točnim strelom realiziral.

Nepričakovano izenačenje je močno demoraliziralo domačine, ki so ves drugi polčas nesmotno napadali. Pač pa je Krim sem pa tja lepo povezal svoje vrste in nevarno napadal. Plod teh napadov sta bili tudi dve stodstotni priložnosti, ki pa so jih zapravili nespretni napadalci. Protli koncu je bila igra precej groba in zelo raztrgana.

Najboljši igralec na igrišču je bil vratar Krima Jazbinšek. Njemu se ima Krim zahvaliti, da niso domačini v prvem polčasu vodili vsaj s tremi goli razlike.

Sodnik Lovko iz Postojne je v prvem polčasu dobro sodil, pozneje pa mu je igra ušla iz rok. Zavlačeval je z odločitvami in ni spoštoval prednosti.

Lestvica:

Branik	20	16	2	2	69:22	34
Rudar	20	12	3	5	52:28	27
Maribor	21	11	5	5	48:32	27
Kladivar	21	12	3	6	47:39	27
Ljubljana	21	11	4	6	42:32	26
Triglav	21	8	4	9	41:42	20
Sobota	21	8	3	10	64:58	19
Krim	21	7	5	9	39:39	19
Izola	21	5	6	10	28:43	16
Grafičar	21	4	6	11	32:57	14
Slovan	21	4	6	11	24:49	14
Jesenice	21	3	1	17	29:84	7

ZAKLJUČEK PRIMORSKEGA NOGOMETNEGA PRVENSTVA

Pirančani drugi!

Sidro (Piran) : Primorje (Ajdovščina) 3:1 (1:1)

V nedeljo je bila v Piranu na sporedu zaostala tekma primorske nogometne lige med domačim Sidrom in ajdovskim Primorjem. Zmagali so zasluženoma domačini s 3:1 (1:1) in si tako priborili drugo mesto.

Tekma je bila na nadpovprečni višini in je navdušila številne gledalce. Zlasti domačini so lepo kombinirali in bili predvsem v drugem polčasu v precejšnji premoči. Ajdovci so se poizkuševalno borili, vendar tehnično boljše nasprotniku niso bili kos. Najboljša igralca na igrišču sta bila Pirančana Buljevič in Tomas.

Tekmi je prisostvovalo tudi večje število italijanskih in avstrijskih turistov, med njimi tudi zastopniki nogometnih organizacij. Le-ti so ponudili Pirančanom gostovanje v Trbižu in Vidnu ter Beljaku in Celoveu.

Končna lestvica primorskega

»SLOVENSKI JADRAN«
v vsako hišo
Slovenskega Primorja

nogometnega prvenstva je naslednja:

Nova Gorica	22	19	3	0	107:23	41
Sidro	22	14	3	5	54:26	31
Postojna	22	13	4	5	67:31	30
Primorje	22	13	2	7	65:37	28
Koper	22	12	3	7	49:48	27
Tolmin	22	8	7	7	52:41	23
Tabor	22	8	1	13	40:56	17
Rudar	22	7	2	13	67:84	16
Anhovo	22	7	2	13	38:53	16
Adria	22	7	2	13	36:70	16
Branik	22	7	1	14	37:46	15
Ilir. Bistrica	22	1	2	19	23:112	4

Naj ob koncu Pirančanom iskreno čestitamo k doseženemu uspehu. Prekosili so samega sebe, saj so bili lani še zadnji na lestvici, letos pa so se uvrstili takoj za prvakom!

ATLETSKO PRVENSTVO SREDNJIH IN STROKOVNIH ŠOL

V ponedeljek je bilo v Kopru atletsko prvenstvo srednjih in strokovnih šol primorskega okraja. Prvenstva se je udeležilo 127 tekmovalcev, ki so se zagrizeno borili za doseg čim boljše rezultate, saj so pri tekmovanju ocenjevali tudi najboljše ekipe. Rezultati: dijak: 100 m Ernestini, Italijanska gimnazija Piran, 12,0; 400 m Dornik, ESS Koper, 55,0; 1000 m — Perinčič, IKŠ Koper, 2:59,8; 4 krat 100 m — ESS Koper, 49,5; krogla — Kavazza, PSS Piran, 12,21; skok v višino — Bandelj, ESS Koper, 165 cm; skok v daljino — Ernestini, Italijanska gimnazija Piran, 660 cm.

Dijakinje: 60 m — Sirca, Učiteljske ESS Koper, 8,9; 100 m — Urbančič, ESS Koper, 13,2; 800 m — Znidaršič, Učiteljske ESS Koper, 2:59,5; 4 krat 100 m ESS Koper, 59,2; krogla — Salamun, Slovenska gimnazija Koper, 7,79; skok v daljino — Urbančič, ESS Koper, 454 cm; skok v višino — Hrvatini, Slovenska gimnazija Koper, 130 cm.

V tem tekmovanju so dijaki IKŠ Koper zbrali 8905 točk, dijaki PSS Piran 6697 in dijaki ESS Koper 6547 točk. Med dijakinjami so bile najboljše gojenke Učiteljskega, ki so zbrale 7991 točk, sledile pa so jim dijakinje ESS s 5989 in dijakinje Slovenske gimnazije z 2036 točkami.

Pionirji in šah

V četrtek, 28. maja, je bilo v Postojni občinsko šahovsko tekmovanje, ki se ga je udeležilo 57 šahistov — učencev osnovnih šol s področja postojnske občine. Tekmovali so šahisti iz Postojne, Hruševja, Slavine, Velikega Ubeljskega, Planine, Pivke in Prestranka. Prvo mesto je zasedel Anton Berlot iz Postojne, med najboljšimi šahiste pa so se uvrstili: Janez Kocjančič iz Postojne, Aleksander Siard iz Planine, Jože Prelic iz Pivke, Matjaž Tanko iz Pivke, Boris Dujc iz Pivke, Vekoslav Kozlovč iz Postojne in Bruno Knafelc iz Postojne.

Okrajno strelsko prvenstvo

V nedeljo je bilo v Postojni okrajno strelsko prvenstvo, ki so se ga udeležile strelske družine iz Portoroža, Izole, Kopr, Sežane, Ilirske Bistrice, Pivke, Hruševja, »Gozdar« Postojna, »Udarnik« Postojna, »Borac« Postojna, »Proleter« Postojna in ženska sekcija iz Postojne. Tekmovali so v streljanju z malokalibrsko puško in vojaško pištolo. Prvo mesto si je zasluženo priborila ekipa strelske družine iz Pivke, saj je osvojila 689 od 1200 možnih krogov, drugo mesto je zasedlo moštvo »Gozdar« Postojna, tretje pa moštvo SD Portorož. Med posamezniki je bil vrstni red naslednji: Josip Vožnič (Pivka), inž. Dušan Sušteršič (Gozdar), Vojislav Ternič (Pivka). V streljanju z vojaško pištolo je bilo 24 tekmovalcev in je pričakovano zmagal inž. Amer Krivec (Gozdar), sledila sta mu Ljubo Širola (Udarnik — Postojna) ter Josip Djušič (Borac — Postojna).

Zmagovalci so prejeli medalje in diplome ter praktična darila.

V. P.

KOPER-WAAGNER BÜRO 3:3 2:1)

Med tednom je bila v Kopru prijateljska nogometna tekma med domačim moštvom in ekipo Waagner Büro iz Graza. Gostje zavzemajo v grški nogometni podzvezi peto mesto. Pri nas so se mudili dva tedna na letovanju v Ankaranu.

Tekma je bila zelo zanimiva. V prvem polčasu so bili domačini v premoči in zasluženo vodili. V začetku drugega polčasa pa so začeli gostje nevarno napadati in so v petih petnajstih minutah zabili tri gole. Domačini so izenačili deset minut pred koncem.

Tekma je bila zelo borbena, vendar vseskozi na dostojni športni višini.

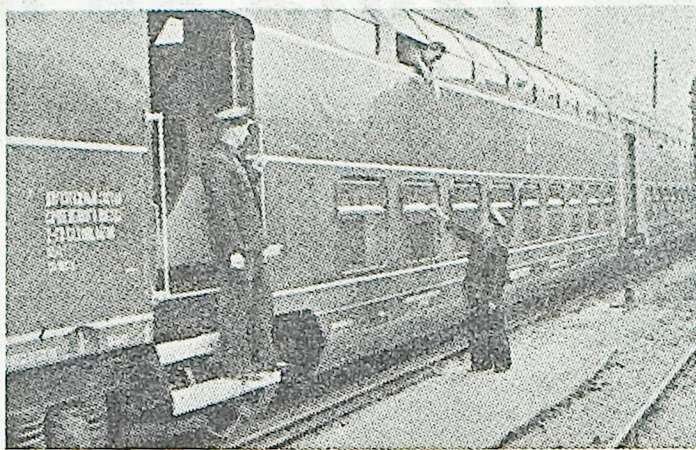
Okno v svet

ZANIMIVOSTI OD VSEPOVSOD

50 MILIJONOV TON

bi tehtala škatlica za vžigalice, če bi jo napolnili s snovjo, iz kakršne sestoji neka na novo odkrita zvezda. Opazila sta jo dva ameriška zvezdoslovca skozi večteleskop na Mount Palomaru v Kaliforniji. Je to neko umirajoče sonce, ki se je zrušilo samo vase. Novo odkrita zvezda ne sestoji iz celih atomov, temveč le iz atomskih jeder. Pri normalnih atomih, iz kakršnih je n. pr. zgrajena naša Zemlja, obdajajo težka atomska jedra lahki atomski ovoji tako kakor bi majhne svinčene kroglice ovijali velikanski kosi vate. Vzrok zvezdine silne teže leži v tem, ker se atomska jedra tesno tiščijo drugo drugega.

V Sovjetski zvezi uvajajo enonadstropne potniške vagonne pri ekspresnih in brzovlakih. Na sliki je videti tak vagon v kompoziciji vlaka s petimi podobnimi vozovi na Kurski železniški postaji v Moskvi

LAĐJE IN BALONI

Marnarica ZDA je odobrila desetletni načrt, ki ji bo omogočil nabavo vrste modernih ladij za raziskovanje oceanov. Do 1968. leta je predvidena izgradnja 18 raziskovalnih ladij, s čimer bo zapolnjena občutna vrzel v ameriškem programu znanstvenih raziskavanj.

Suhozemna vojska je spustila v zrak poskusni meteo-

rološki balon, ki je dosegel višino okrog 44.500 m, kar je nov rekord v višinskem polletu. Balon je bil iz sintetične gume, ki so jo preizkušali in popolnjevali dve leti. Dvignil se je brez posadke. Spočetka je znašal njegov premer 3 m, večal pa se je z višino in je končno dosegel malone 19 m.

Predstavili smo vam že črno zvezdo Marpesso Dawn, ki je kot glavna igralka v filmu Črni Orfej požela največ priznanj in zasenčila celo bele vrstnice. Pokazalo se je, da je sploh pobrala smetano, saj si je našla v Cannesu celo ženo v osebi mladega belgijskega igralca Erica Vanderja. Na sliki: mlada zaročenca na morski peščini v Cannesu

POLETNO SANKANJE

To zamisel je uresničil neki podjetnik v westfalskem mestu Ibbenbüren. Po položju se spuščajočim pobočju bližnjega griča je na dolžino 150 m položil dvojne drsnice, to je temeljnih tračnic, ki po njih zdrčijo sani v dolino. Višinska razlika poletnega sankališča znaša 50 m. Da sanke ne skočijo iz tira, skrbijo posebne žlebnice. Z žaganjem na debele posuta tla konec drsnice zavro drveče sanke. Posebna dvigalna naprava potegne sanke spet vrh griča, sankalci pa se ob največji sončni pripeki v senči košatega drevja, ki obkroža sankališče, popno na izhodišče svoje »zimске« zabave.

Četrtrič: da! In to Liz Taylor — tokrat Eddieju Fischlerju, ki ga je prevzela svoji najboljši prijateljici Debbie Reynolds, h kateri je šla jokati, ko se je pred meseci smrtno ponesrečil njen tretji mož Mike Todd. Da bi bila komedija popolnejša, je Liz za to priložnost prestopila v židovstvo vero in poroka je bila dne 12. maja v sinagogi v Las Vegasu. Na sliki: »mlado-poročenca« Liz in Eddie

— Draga moja hčerkica, če bi jaz v tvojih letih nosila tako kratko krilce, bi ti zdaj imela petnajst let več...

MORSKI MLINI

Nekje na obali grškega otoka Kefalonija stojita dva svojevrsna mlini na morskem pogon. Morska voda tam tako močno struji, da oba mlini zlahka opravljata svojo nalogo. Prirodoslovci pa si še zdaj niso edini, ali je ta nenavadna in nehotna pogonska sila posledica plimovanja ali močne struje. Mlina vsekakor obratujeta.

ŠTIRISTOLETNA OKLOPNICA

Prevladuje sleer mnenje, da izhajajo oklopne ladje iz dobe Krimske vojne, dokazano pa je, da so dali že nemški vitezi zgraditi prvo oklopnico, ki je dobila ime »S. ta Anna«. Ladja je bila zgrajena leta 1530 in je pripadala eskadri, ki jo je Karel V. poslal v Tunis. Vojnemu pohodu, ki se je končal z zavzetjem Tunisa, je poveljeval Andrea Doria (po njem nazvani italijanski potniški veleparnik se je potopil v juliju 1956). K srečnemu zaključku vojne je mnogo pripomogla »S. ta Anna«. Imela je večje število topov, 300 ljudi; posadke in bila je sijajno opremljena. Najzanimivejši je bil njen svinčeni oklep, pritrjen s kovinskimi žebli, ki ga ni mogla predreti nobena sovražna krogla.

NOV SINTETIČNI KAVČUK

Pod imenom Polizopren je v ZDA prišel v promet nov tip sintetičnega kavčuka, ki naj bi bil po odpornosti in ceni enak naravnemu kavčuku.

KITOV SRCE

V svrhu novih dognanj o človeškem srcu je ameriški specialist za srce dr. White organiziral posebno odpravo, ki naj bi posnela elektrokardiogram kitovega srca. Dr. White, ki je nedavno zdravil predsednika ZDA Eisenhowerja, je nameraval harpunirati mladega kita. Kot harpunsko vrv je hotel uporabiti električno žico, zvezano z registracijskim aparatom na krovu. Zaradi pomanjkljive zmogljivosti naprav pa se načrt ni posrečil, pač pa je neka razjarjena kitova samica spravila več članov odprave v smrtno nevarnost, ko je napadla njihov čoln.

V prosvetnem klubu nekega praškega rajona je nastala ideja, ki so jo koj uresničili: na pobudo nekega zdravnika so osnovali gospodinjstki in kuharski tečaj za moške. Akcija je naletela na velik odziv, tako da so morali tečaj kar štirikrat ponoviti. Na sliki zgoraj: grupe kuharskih »učencev« poslušajo predavateljico Marijo Večevo; na spodnji sliki pa se tečajniki gnetejo okoli loncev, v katerih se učijo kuhati juho

Dne 15. januarja letos so v Sovjetski zvezi spet opravili ljudsko štetje, ki je pokazalo, da šteje ta država 208 milijonov 826 tisoč prebivalcev. Na sliki: zvezni statistični urad, v katerem so zbrali in s posebnimi elektronskimi stroji izračunali končno število prebivalstva Sovjetske zveze

Jack London:

51

SMOKE-BELLEV

»Zbrali bomo potrebni denar in kupili, kar je treba,« je rekel kockar.

»Denar gre iz mojega žepa,« je rekel Dimač nestrpnost. »Nak,« je odvrnil kockar. »To se tiče nas vseh. Pri nesite veliko skledo! Minuto, in delo bo storjeno. Jaz bom pa začel.«

Iz žepa je potegnil težko vrečo zlatega prahu in ga začel sipati v skledo. Možakar, ki je stal zraven, ga je mahoma popadel za roko in krepko zaklel. Dvignil je tuljavo vrečico in tako ustavil zlati tok. Ampak v skledi je že bilo približno pol funta zlata.

»Ne bodi no tak prašič,« je zaklical. »Kaj misliš, da si ti sam tukaj, ki imaš tako vrečo? Umakni se, da bom še jaz malo sipnil.«

»Hm!« je godrnjal kockar. »Mar misliš, da se začne dirka proti novoodkritemu zlatemu polju, ko tako neznansko siliš naprej?«

In ti neotesani možje severa so se gnetli okoli sklede in stresali vanjo zlati prah. Ko so vsi do zadnjega odmerili svoje deleže, je Dimač dvignil težko posodo in se nasmešnil.

»S tem se bo veš rod preživljal vso zimo,« je rekel. »Zdaj pa naglo po pse! Pet lahkih, iskrnih vpreg!«

Kakor bi mignil, je bilo desetero vpreg na ponudbo. Začelo se je prerekanje, kateri psi so boljši.

»Kaj bodo tvoji tovarni konji!« je nekdo očital dolgo-
mu Billu Haskellu.

»Več potegnejo kot tvoji,« je ta odvrnil z osato uža-
ljenostjo.

»Ze res,« mu je pritrdil nasprotnik. »Da bi pa zdirja-
li, jih pa ne pripraviš, tudi če jim daš kislih jabolk. Veš
od kdaj se tako obirajo? Odkar vlačijo sem gor težke to-
vare.«

Kadarkoli je odbor kako vprego izbral, je njen last-
nik takoj odšel naprežati in se pripravljati na pot. Z njim
je šlo nekaj pomagačev.

Neko vprego so zavrgli, ker je bila še vsa trudna od
napora tistega dne. Nekdo je ponujal svojo vprego, ni je
pa mogel voditi, ker je imel obvezano nogo. To vprego
je vzel Dimač, kljub temu, da mu je vsa soba prigovar-
jala, naj gre rajši počivat.

Dolgi Bill Haskell je pojasnjeval, da je vprega De-
belega Olsena sicer izborna, Debeli Olsen sam pa da je
cel slon. Dvestoštiridesetfuntni Debeli Olsen je bil razža-
ljen v dno sra. Od jeze so mu solze prišle v oči in njego-
ve skandinavske jeze ni bilo moč ustaviti, dokler ga niso
določili za voznika pri težkem oddelku. Njegovo lahko
vprego pa je dobil kockar.

Petero vpreg je bilo sprejetih, ki so jih že naprežali
in nakladali, toda le štirje gonjači so bili pogodu odboru,
ki so ga tvorili vsi navzoči.

»Saj je tukaj Kultus,« je nekdo zaklical. »On je eden
izmed najboljših hitropetcev, vrhu tega je čil in spočit.«
Oči vseh so se uprle v Indijanca, on pa ni ne trenil
ne črnil.

»Ti boš vodil eno izmed vpreg,« mu je rekel Dimač.

Veliki Indijanec je še vedno trdovratno molčal. Ka-
kor električni tok je navzoče prešinila misel, da se bo
zdaj zdaj nekaj pripetilo. Može so se začeli nemirno pre-
stopati in so se naposled zvrstili v kolobar, sredi katerega
sta stala Dimač in Indijanec ter zrla drug drugemu v
oči. Dimač je tedaj začutil, da so ga vsi navzoči neho-

izbrali za svojega besednika, kar se tiče sedanjih in pri-
hodnjih stvari. Bil je srdit kakor njegovi tovariši. Ni
mogel verjeti, da je med njimi človek, ki je ob takem
zgledu velikodušja ostal hladen in sebičen. Seveda, Di-
mač pa tudi ni preudarjal stvari v Indijancevimi očmi.
Niti sanjalo se mu ni, da bi moglo Kultusa zadrževati
kaj drugega kot čista sebičnost.

»Kajne, da boš vodil vprego?« je vprašal.

»Koliko plačate?« je Kultus mirno vprašal.

Usta navzočih rudarjev so se od togote že kar kri-
vila. S stisnjenimi pestmi ali pa s prsti, skrivljenimi v
kremplje, so začeli najsrdečiji pritiskati proti Indijancu.

»Potrpajte nekoliko, fantje,« je vzkliknil Dimač. »Mor-
da ne razume, za kaj gre. Čakajte, da mu pojasnim.
Poslušaj, Kultus! Ali ne vidiš, da zdaj ne gre za koristi? Ne vidiš, da vsi žrtvujemo, da je vse naše delo zastojno? Vsi ti možje tukaj so pri volji, dati vse, kar je treba, da rešimo dve sto Indijancev grozne smrti od lakote.« Po-
čakal je, da bi besede našle dobro mesto.

Jurij Kultus je dejal: »Koliko plačate?«

»Potrpajte, tovariši! Poslušaj me, Kultus! Ne maramo,

da bi nas razumel napačno. Stradajoči ljudje so tvoji
rojaki. Pripadajo sicer drugemu rodu, pa vendar so Indi-
janci. Videl si, kaj delajo beli ljudje, kako nabirajo zlati
prah, dajejo svoje pse in sani in se trgajo med sabo, drug
z drugim, kdo bo gonil pse. Pri prvih petih sanah morajo
biti najboljši gonjači. Poglej Debelega Olsena! Razjezil se
je do solz, ker mu ne dovolijo iti. Ti bi pravzaprav moral
biti ponosen, da te imajo vsi za prvovrstnega gonjača.
Zdaj ne gre za denar, ampak za hitrost.«

»Ubijte ga! Zdrobite mu glavo! Smole in perja sem!«
so se oglašili srditi vzkliki. V zmešnjavi, ki je nastala, se
je duh človekoljubja in požrtvovalnosti mahoma prelevil
v zverinsko divjastvo.

Sredi te vihere je Indijanec Kultus stal brezbržno,
kakor da mu je ves ta hrup deveta briga. Dimač je naj-
hujše srditeže odrinil in zavpil: